

Κ21 - Συστήματα Επικοινωνιών

4^ο Εξάμηνο

Τομέας Γ' / Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΕΚΠΑ 2024-2025

Διαμόρφωση ΑΜ

Γιώργος Κανέλλος

Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
gtkanellos@di.uoa.gr

Συστήματα Επικοινωνιών

- 1 Επικοινωνίες και Διαμόρφωση Κύματος
- 2 Διαμόρφωση Πλάτους (AM)
  - Συμβατικό AM
  - Διαμορφωτής και Αποδιαμορφωτής AM
  - Η Παραλλαγή DSB-AM-SC
  - Η Παραλλαγή SSB-AM
  - Η Παραλλαγή VSB-AM

Δίαυλοι επικοινωνίας

Σκοπός ενός συστήματος επικοινωνιών είναι η αξιόπιστη μετάδοση πληροφορίας μεταξύ ενός αποστολέα κι ενός παραλήπτη. Παραδείγματα διαύλων επικοινωνίας:

- *Ο αέρας ή το κενό:* π.χ. στις ασύρματες επικοινωνίες, όπου η πληροφορία μεταφέρεται με τη μορφή ΗλεκτροΜαγνητικών (H/M) κυμάτων. Λαμβάνουν χώρα σημαντικές απώλειες διαδρομής (νόμος του Friis).
- *Ομοαξονικό καλώδιο:* χρησιμοποιείται στα ενσύρματα δίκτυα υπολογιστών, δίκτυα τηλεόρασης (π.χ. το καλώδιο που συνδέει μια τηλεόραση με την κεραία της).
- *Οπτική ίνα:* η μεταφορά πληροφορίας γίνεται μέσω δεσμών φωτός, επιτυγχάνεται υψηλές ταχύτητες μετάδοσης. Περιορισμένος κίνδυνος υποκλοπής της πληροφορίας.

Διαμόρφωση

- Η πληροφορία στα συστήματα επικοινωνιών εμφανίζεται κυρίως με τη μορφή σημάτων βασικής ζώνης.
- Για τη μετάδοση σημάτων βασικής ζώνης μέσω Η/Μ κυμάτων απαιτείται η μετατόπιση του σήματος σε υψηλότερη ζώνη συχνοτήτων.
- Η διαδικασία της *διαμόρφωσης* αφορά την αντιστοίχιση της πληροφορίας του σήματος βασικής ζώνης σε ένα χαρακτηριστικό του προς μετάδοση ζωνοπερατού σήματος (πλάτος ή/και φάση).

Ανάγκη για Διαμόρφωση

- *Πολυπλεξία (Multiplexing)*: ταυτόχρονη πρόσβαση σε κοινό δίαυλο επικοινωνίας από πολλούς χρήστες, χρησιμοποιώντας διαφορετική διαμόρφωση για τον καθένα.
- Το μέγεθος μιας κεραίας εκπομπής Η/Μ κυμάτων εξαρτάται από την επιθυμητή συχνότητα της εκπομπής. Συγκεκριμένα, η κεραία είναι συνήθως της τάξης μεγέθους μισού μήκους κύματος. Π.χ. για της μετάδοση ενός σήματος εύρους ζώνης 20 KHz (ανθρώπινο ακουστικό φάσμα), το μήκος της κεραίας πρέπει να είναι:

$$\frac{\lambda}{2} = \frac{3 \times 10^8 \text{ m/sec}}{2 \times 10^4 \text{ Hz}} = 7.5 \text{ km.}$$

Αναλογικές Επικοινωνίες

Στις αναλογικές επικοινωνίες η διαμόρφωση λαμβάνει χώρα σε συνεχή μορφή και το σήμα πληροφορίας (έστω το $m(t)$) καθορίζει παραμέτρους του φέροντος σήματος (*carrier signal*) (συνήθως, το $c(t) \triangleq \cos(2\pi f_c t)$).

- Διαμόρφωση πλάτους (*AM: Amplitude Modulation*), το προς μετάδοση σήμα πληροφορίας $m(t)$ ενσωματώνεται στην περιβάλλουσα $V(t)$ του φέροντος σήματος $c(t)$. Δηλαδή, το $m(t)$ εμφανίζεται στο πλάτος του διαμορφωμένου σήματος $x(t)$.
- Διαμόρφωση γωνίας (*PM: Phase Modulation*), η πληροφορία αποτυπώνεται στη γωνία του διαμορφωμένου σήματος $x(t)$ μέσω της μεταβολής της συχνότητας ή της φάσης του.

Ψηφιακές Επικοινωνίες

Στις ψηφιακές επικοινωνίες η πληροφορία διακριτοποιείται και μεταδίδονται διακριτές κυματομορφές που αντιστοιχούν στα διαφορετικά διακριτά σήματα πληροφορίας, τα οποία καθορίζονται από το σχήμα ψηφιακής διαμόρφωσης.

- Διαμόρφωση ολίσθησης πλάτους PAM (*PSM: Pulse Amplitude Modulation*), πρόκειται για τη ψηφιακή εκδοχή της αναλογικής διαμόρφωσης πλάτους.
- Διαμόρφωση ολίσθησης φάσης PSK (*PSK: Phase Shift Keying*), πρόκειται για τη ψηφιακή εκδοχή της αναλογικής διαμόρφωσης γωνίας.
- Ορθογώνια διαμόρφωση πλάτους (*QAM: Quadrature Amplitude Modulation*), πρόκειται για τη ψηφιακή εκδοχή του συνδυασμού διαμόρφωσης πλάτους και γωνίας.

1 Επικοινωνίες και Διαμόρφωση Κύματος

2 Διαμόρφωση Πλάτους (AM)

- Συμβατικό AM
- Διαμορφωτής και Αποδιαμορφωτής AM
- Η Παραλλαγή DSB-AM-SC
- Η Παραλλαγή SSB-AM
- Η Παραλλαγή VSB-AM

Τεχνικές Αναλογικής Διαμόρφωσης Πλάτους

Το AM αποτελείται από τις τεχνικές διαμόρφωσης:

- Διπλής πλευρικής ζώνης με συνολικό φέρον (DSB-AM-TC) ή συμβατικό AM.
- Διπλής πλευρικής ζώνης με κατηργημένο φέρον (DSB-AM-SC).
- Μονής πλευρικής ζώνης (SSB-AM).
- Μονής πλευρικής ζώνης με κατάλοιπο (VSB-AM).

Σήμα AM

- Το πλάτος του διαμορφωμένου σήματος μεταβάλλεται με *συνεχή* τρόπο και *γραμμικά* σε σχέση με το πλάτος του σήματος πληροφορίας.
- Αν $m(t)$ είναι το σήμα πληροφορίας, τότε το διαμορφωμένο σήμα $x(t)$ έχει τη μορφή:

$$x(t) = (A_c + m(t)) \cos(2\pi f_c t).$$

- A_c και f_c υποδηλώνουν το πλάτος και τη συχνότητα του φέροντος, το οποίο γενικώς έχει τη μορφή:

$$c(t) = A_c \cos(2\pi f_c t).$$

- Σημείωση: Ο όρος A_c δεν αποτελεί μέρος της πληροφορίας, αλλά βοηθά στην αποδιαμόρφωση.

Αναπαράσταση Ζωνοπερατού Σήματος AM

- Σύμφωνα με τον ορισμό του πρακτικά υλοποιήσιμου ζωνοπερατού σήματος $x(t)$ και της μιγαδικής περιβάλλουσας $g(t)$ ισχύει:

$$x(t) = \underbrace{(A_c + m(t))}_{g(t) \triangleq V(t)e^{j\theta(t)} = x_I(t) + jx_Q(t)} \cos(2\pi f_c t),$$

απ'όπου προκύπτει ότι:

- $x_I(t) = A_c + m(t)$ και $x_Q(t) = 0$.
  - $V(t) = \sqrt{x_I^2(t) + x_Q^2(t)} = |A_c + m(t)|$.
  - $\theta(t) = \tan^{-1} \left(\frac{x_Q(t)}{x_I(t)} \right) = 0$.
- Προφανώς, το $V(t)$ ($\equiv g(t)$) του $x(t)$ περιέχει την επιθυμητή πληροφορία.

Υπερδιαμόρφωση AM

- Όταν ισχύει $x_I(t) = A_c + m(t) < 0$ εμφανίζεται το φαινόμενο της υπερδιαμόρφωσης (*overmodulation*), δηλαδή παραμορφώνεται η περιβάλλουσα του $x(t)$.
- Στην περίπτωση αυτή, η περιβάλλουσα του $x(t)$ δε μεταβάλλεται σύμφωνα με το $m(t)$ (σκοπός επιθυμητής διαμόρφωσης), οδηγώντας σε μη αξιόπιστη ανίχνευση του $m(t)$ στο δέκτη (στην περίπτωση δέκτη ασύμφωνης αποδιαμόρφωσης).
- Πρακτικά, όταν ισχύει $x_I(t) = A_c + m(t) < 0$, η πληροφορία μεταφέρεται ανεστραμμένη.

Δείκτης Διαμόρφωσης AM

- Ως δείκτης διαμόρφωσης (*modulation index*) ορίζεται:

$$\mu = \frac{|\min m(t)|}{A_c}.$$

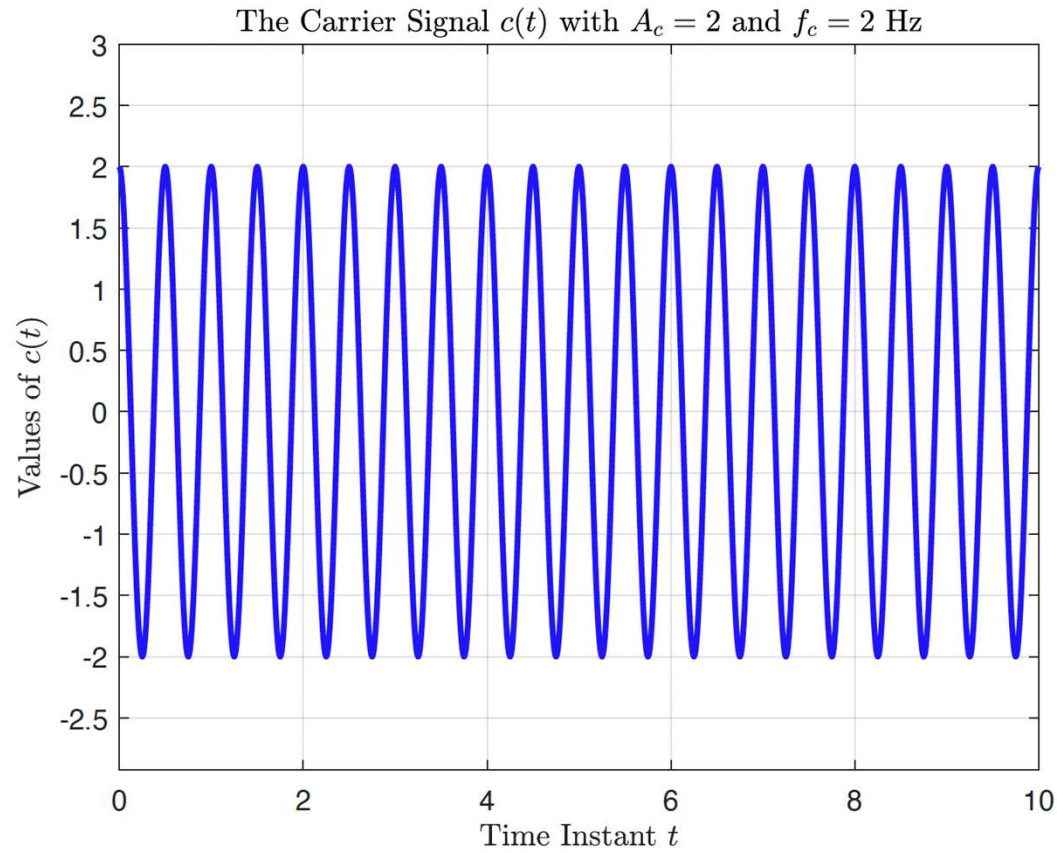
- Για να αποφευχθεί το φαινόμενο της υπερδιαμόρφωσης πρέπει:

$$A_c + \min m(t) \geq 0$$

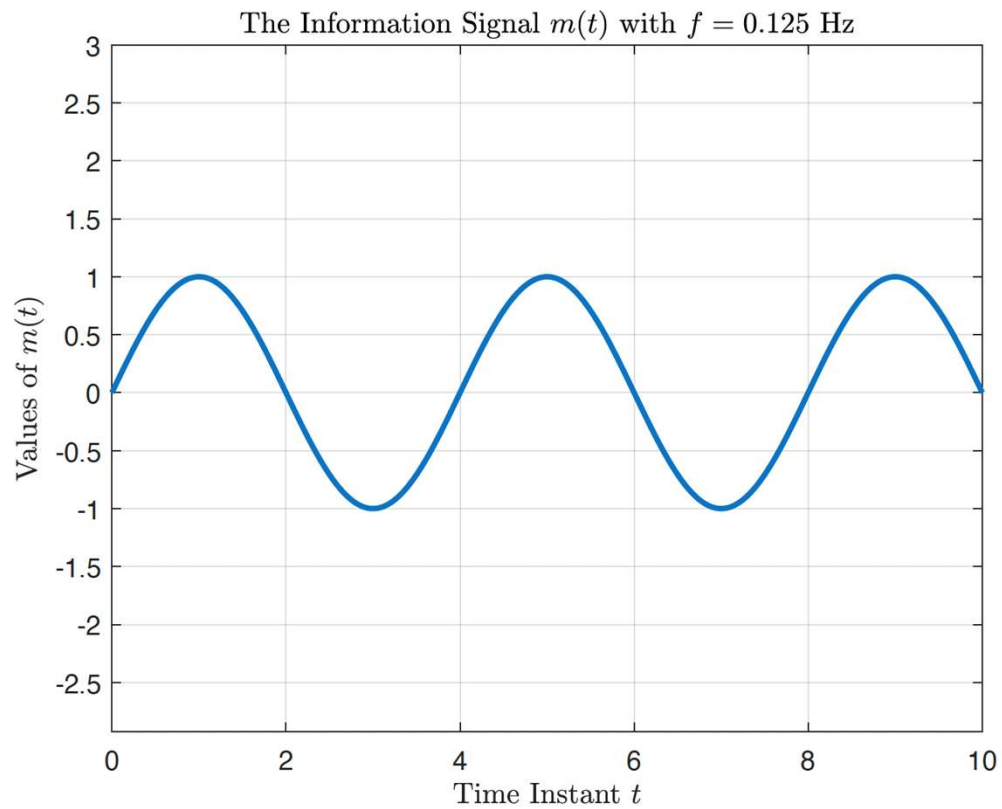
- Προφανώς, για $\min m(t) > 0$ δεν υφίσταται ενδεχόμενο υπερδιαμόρφωσης μιας και $A_c > 0$.
- Για $\min m(t) < 0$ θα πρέπει να ισχύει για το μ :

$$\begin{aligned} A_c + \min m(t) \geq 0 &\Rightarrow A_c \geq -\min m(t) \Rightarrow \\ -\frac{\min m(t)}{A_c} &\leq 1 \Rightarrow \frac{|\min m(t)|}{A_c} \leq 1 \Rightarrow \mu \leq 1 \end{aligned}$$

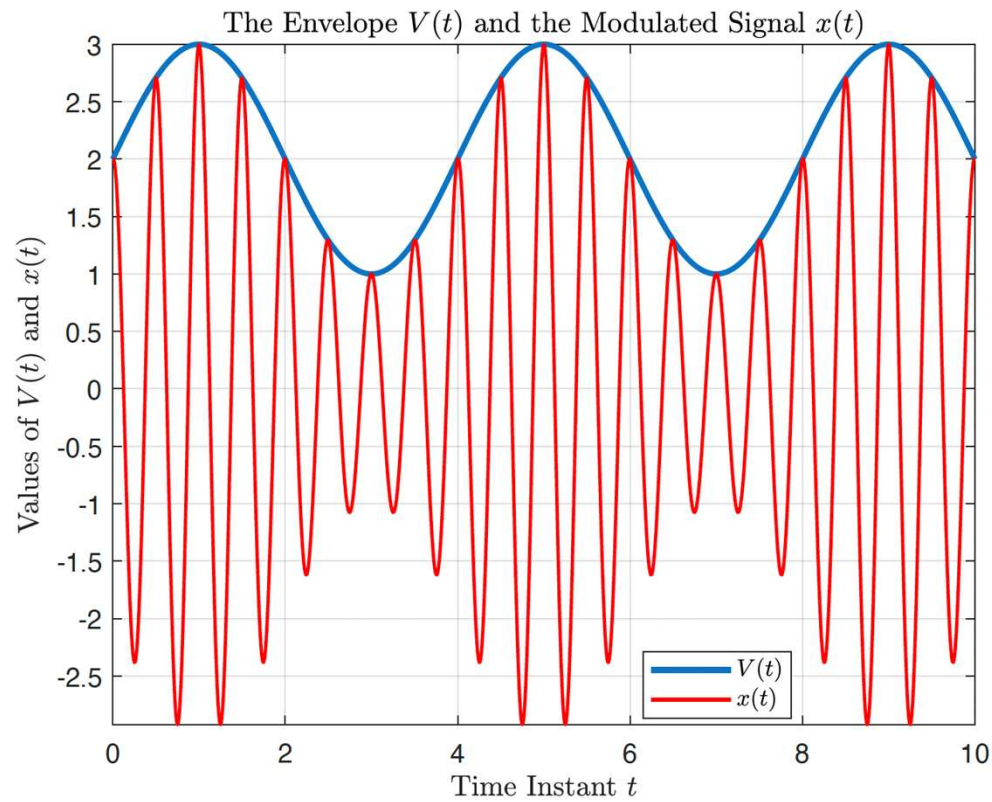
Το Φέρον $c(t) = 2 \cos(4\pi t)$

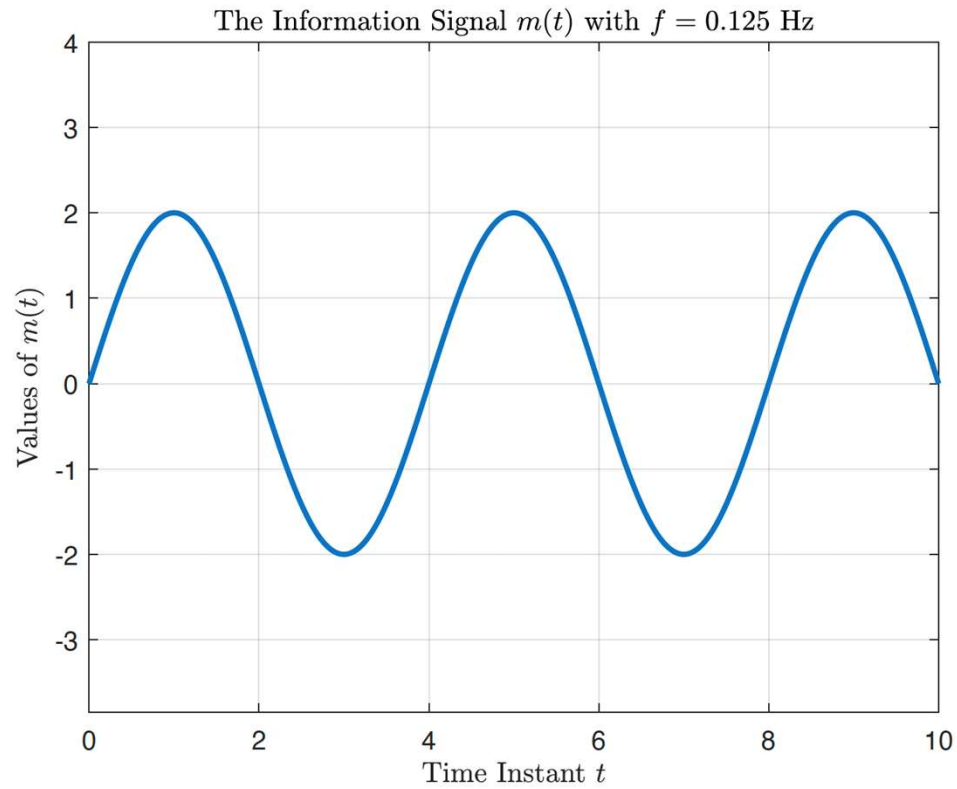
Το Σήμα Πληροφορίας $m(t) = \cos(0.25\pi t)$

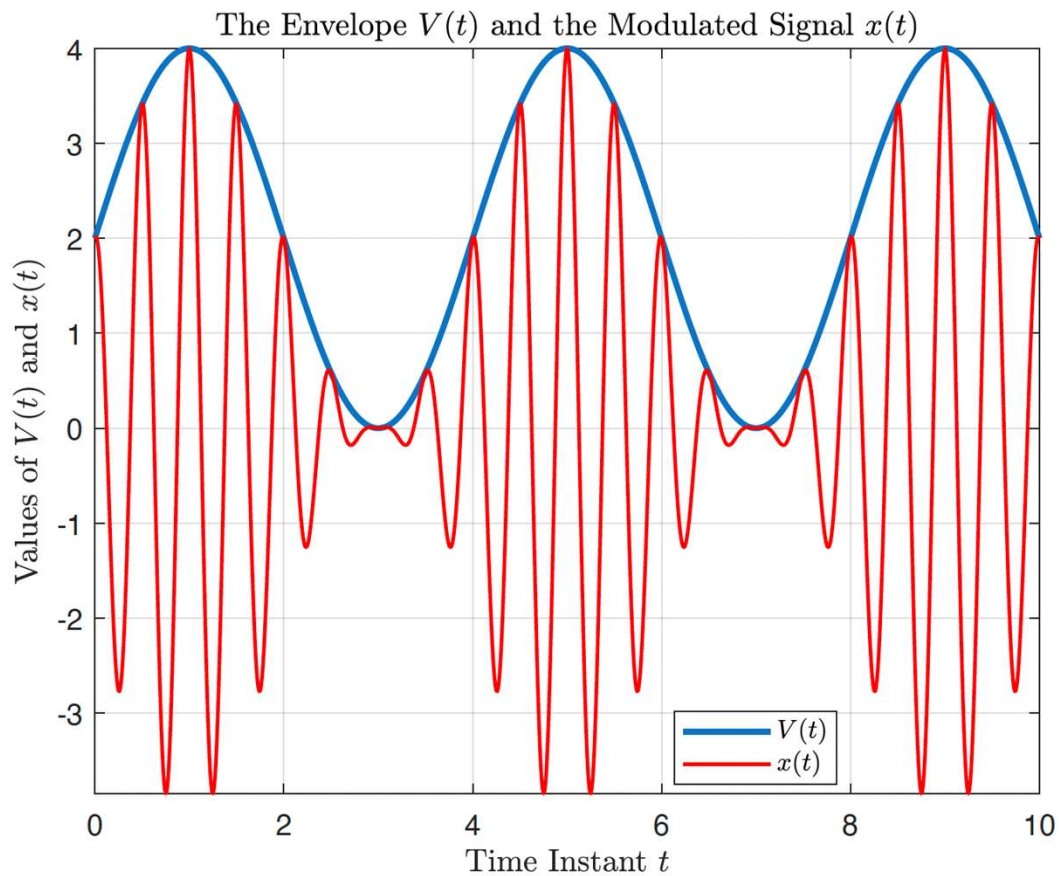
Υποδιαμόρφωση AM ($\mu = 0.5$)

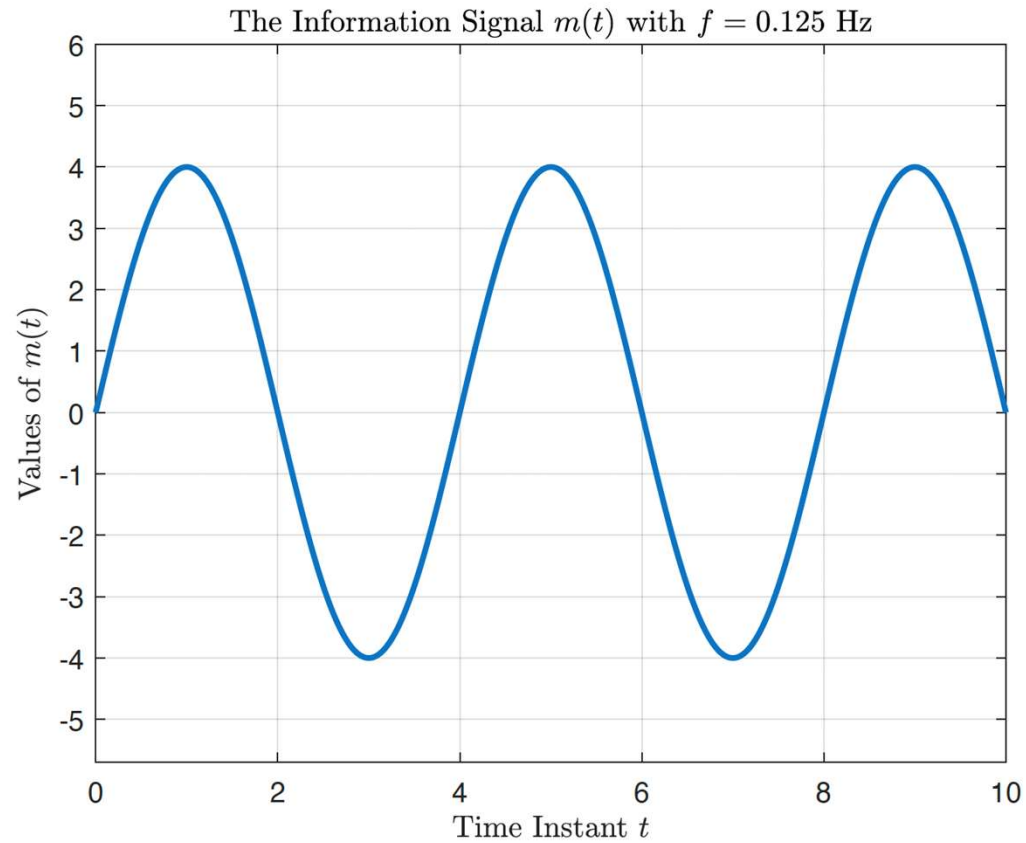
Το Σήμα Πληροφορίας $m(t) = 2 \cos(0.25\pi t)$

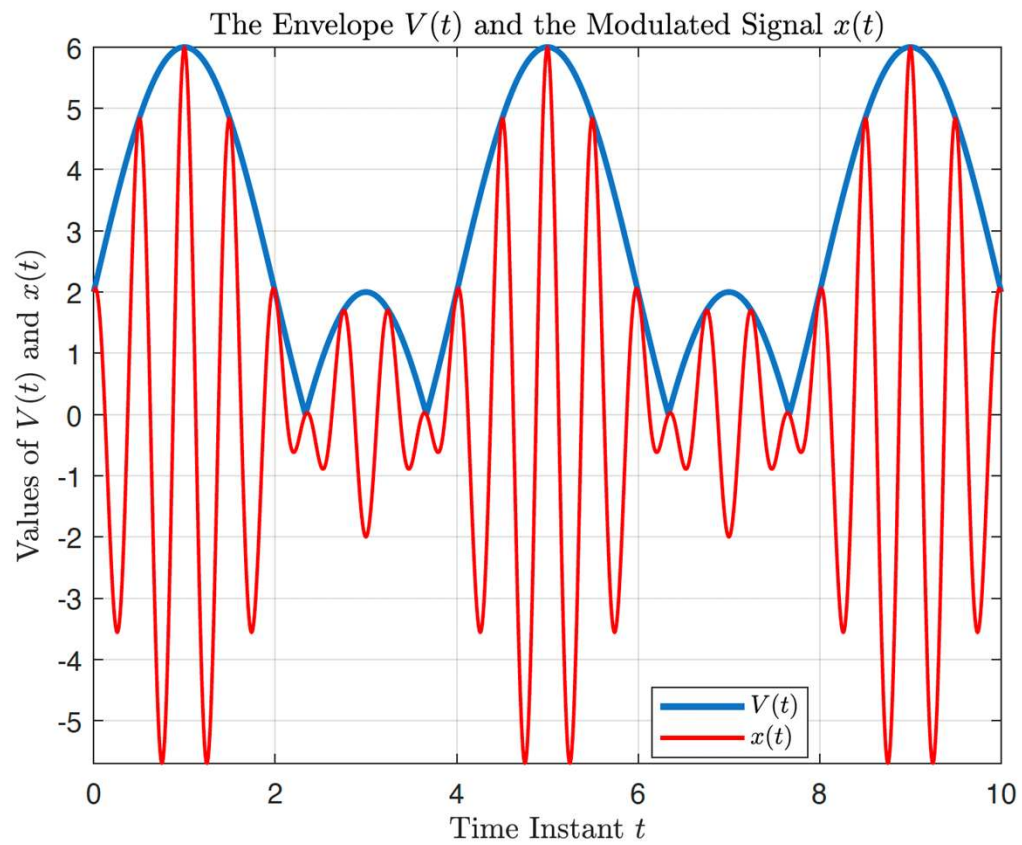
Τέλεια Διαμόρφωση AM ($\mu = 1$)

Το Σήμα Πληροφορίας $m(t) = 4 \cos(0.25\pi t)$

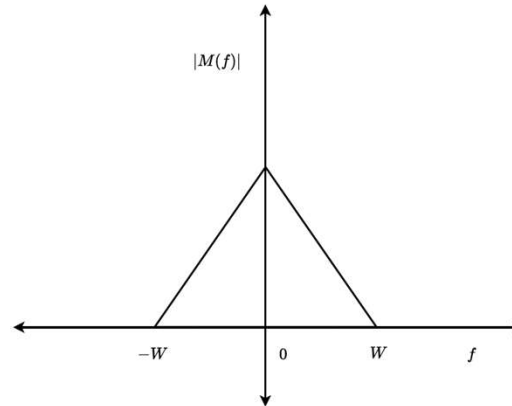

Υπερδιαμόρφωση AM ($\mu = 2$)

Φασματικό Περιεχόμενο Σήματος AM (1/2)

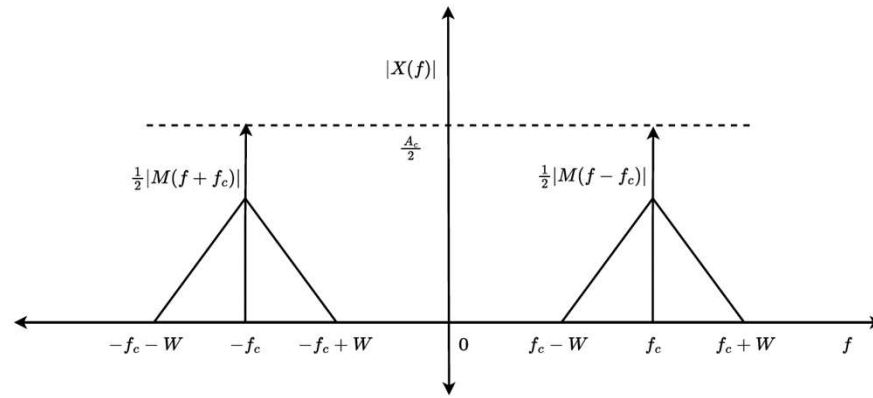
- Έστω το φασματικό περιεχόμενο του σήματος πληροφορίας $m(t)$:

- Ο μετασχηματισμός Fourier διαμορφωμένου κατά AM σήματος $x(t)$:

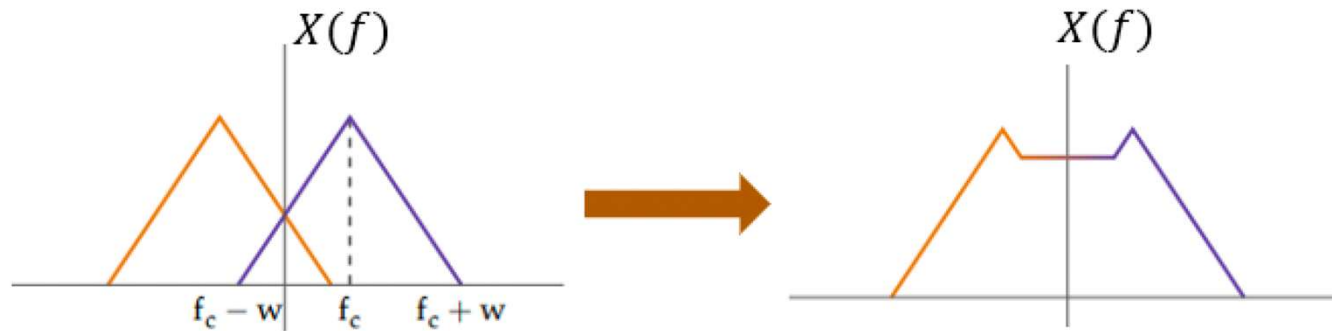
$$\begin{aligned} X(f) &= \mathcal{F}\{(A_c + m(t)) \cos(2\pi f_c t)\} \\ &= \mathcal{F}\{A_c \cos(2\pi f_c t)\} + \mathcal{F}[m(t) \cos(2\pi f_c t)] \\ &= \frac{A_c}{2} (\delta(f - f_c) + \delta(f + f_c)) + \frac{1}{2} M(f) * (\delta(f - f_c) + \delta(f + f_c)) \\ &= \frac{A_c}{2} (\delta(f - f_c) + \delta(f + f_c)) + \frac{1}{2} (M(f - f_c) + M(f + f_c)) \end{aligned}$$

Φασματικό Περιεχόμενο Σήματος AM (2/2)

- Πρόκειται για δίπλευρο φάσμα.
- Οι αρνητικές συχνότητες δεν έχουν φυσική σημασία. Προκύπτουν από τον αρνητικό εκθέτη: $\cos(2\pi f_c t) = \frac{e^{j2\pi f_c t} + e^{-j2\pi f_c t}}{2}$.
- Σημαντικό ποσοστό της ισχύος του $x(t)$ οφείλεται στο πλάτος A_c του φέροντος κι όχι στο σήμα πληροφορίας $m(t)$.
- Εύρος ζώνης του $x(t)$: $f_c + W - (f_c - W) = 2W$ (διπλάσιο από του $m(t)$).

Το φαινόμενο της Παραμόρφωσης (1/2)

- Όταν το $f_c < W$, οι δύο πλευρές του φάσματος $X(f)$ επικαλύπτονται.
- Για την αποφυγή αυτού του φαινομένου στην πράξη χρειάζεται το $f_c \gg W$.

Ημιτονοειδές Σήμα Πληροφορίας

- Έστω το σήμα πληροφορίας: $m(t) = \alpha \cos(2\pi f_m t)$ με $f_m \ll f_c$.
- Το διαμορφωμένο σήμα κατά AM $x(t)$ προκύπτει ως:

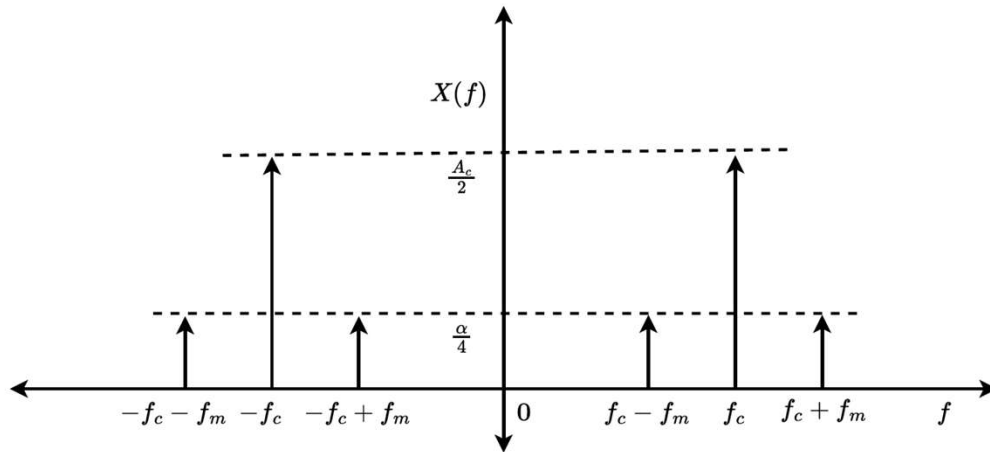
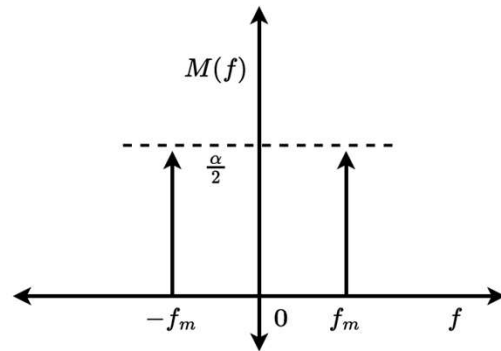
$$x(t) = (A_c + \alpha \cos(2\pi f_m t)) \cos(2\pi f_c t).$$

- Το φασματικό περιεχόμενο του $x(t)$ είναι:

$$X(f) = \frac{A_c}{2} (\delta(f - f_c) + \delta(f + f_c)) + \frac{\alpha}{4} (\delta(f - f_c + f_m) + \delta(f - f_c - f_m)) + \frac{\alpha}{4} (\delta(f + f_c + f_m) + \delta(f + f_c - f_m)).$$

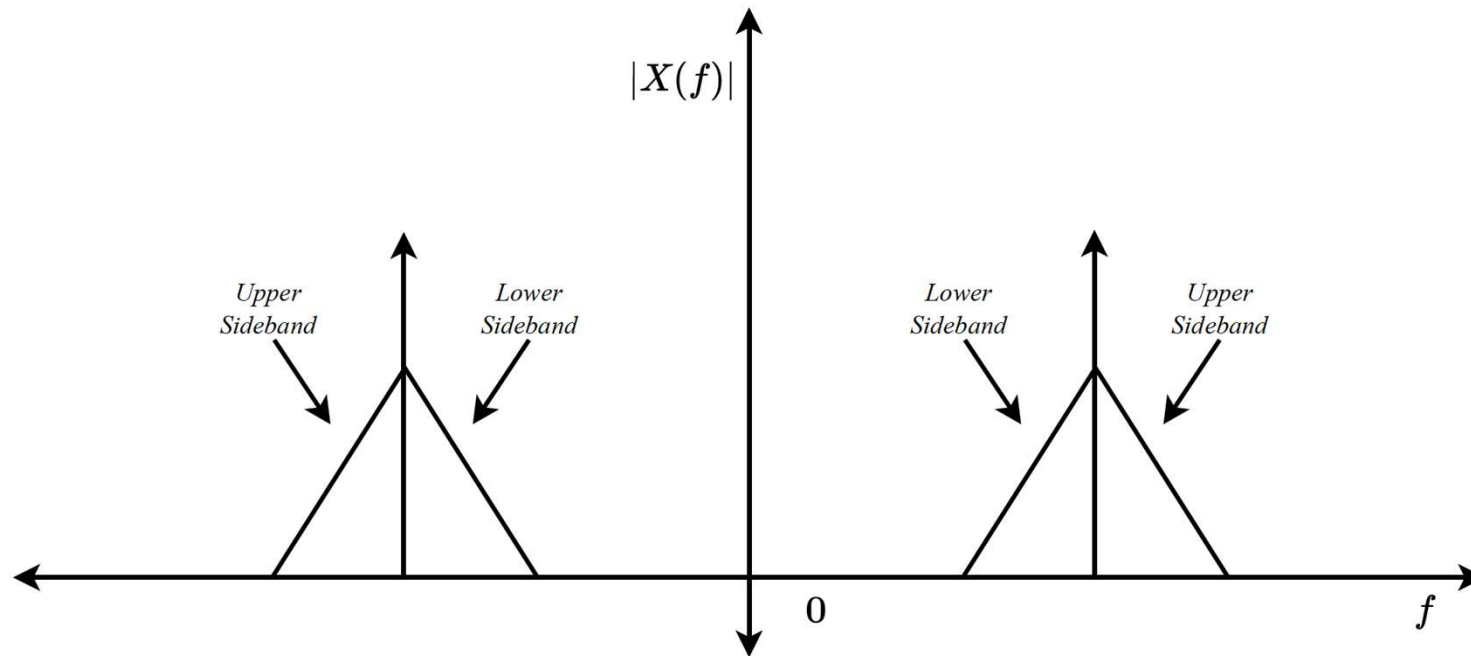
Αναπαράσταση των $M(f)$ και $X(f)$

Χαρακτηριστικά του $X(f)$

- Το εύρος ζώνης του $m(t)$ είναι: $W = f_m - 0 = f_m$.
- Το εύρος ζώνης του $x(t)$ είναι: $(f_c + f_m) - (f_c - f_m) = 2f_m = 2W$.
- Άνω Πλευρική ζώνη (*Upper Sideband*) $|f| > f_c$: στο συγκεκριμένο παράδειγμα είναι το $\frac{\alpha}{4}(\delta(f - (f_c + f_m)) + \delta(f + f_c + f_m))$.
- Κάτω Πλευρική ζώνη (*Lower Sideband*) $|f| < f_c$: στο συγκεκριμένο παράδειγμα είναι το $\frac{\alpha}{4}(\delta(f - (f_c - f_m)) + \delta(f + f_c - f_m))$.

Πλευρικές Ζώνες Σήματος AM

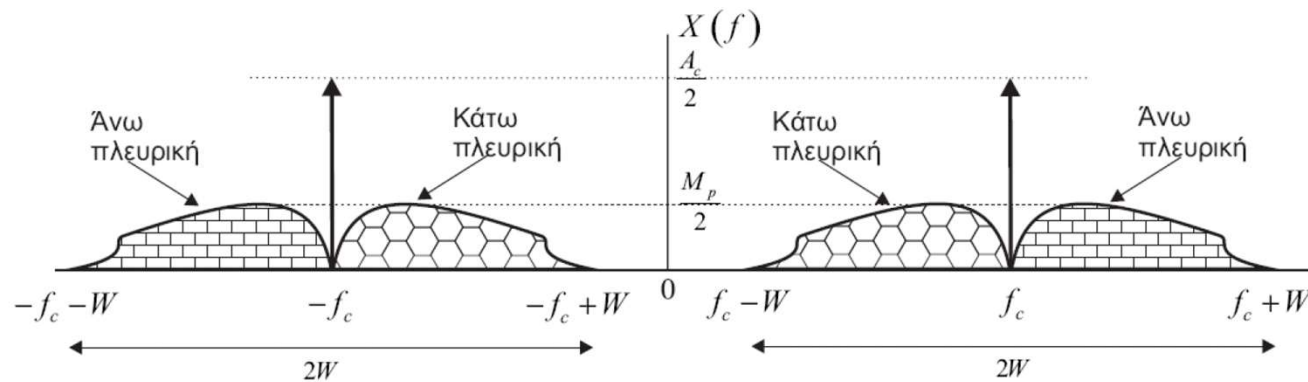
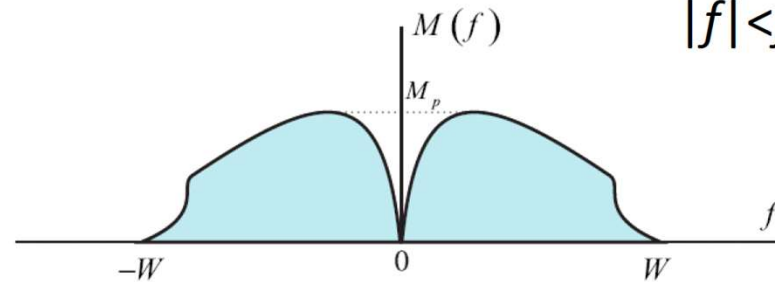
Πλευρικές Ζώνες Σήματος AM

Άνω πλευρική ζώνη
(Upper side band)

$$|f| > f_c$$

Κάτω πλευρική ζώνη
(Lower side band)

$$|f| < f_c$$

Ισχύς Σήματος AM (1/2)

- Έστω η περιβάλλουσα του $x(t)$: $V(t) = |A_c + m(t)|$.
- Αν $\mathcal{S}_V(f)$ η ΦΠΙ του $V(t)$, η ΦΠΙ του $x(t) = V(t) \cos(2\pi f_c t)$ προκύπτει ως:

$$\mathcal{S}_x(f) = \frac{1}{4}(\mathcal{S}_V(f - f_c) + \mathcal{S}_V(f + f_c)).$$

- Η ισχύς του $x(t)$ προκύπτει ως:

$$\begin{aligned}\mathcal{P}_x &= \int_{-\infty}^{+\infty} \mathcal{S}_x(f) df \\ &= \frac{1}{4} \left(\int_{-\infty}^{+\infty} \mathcal{S}_V(f - f_c) df + \int_{-\infty}^{+\infty} \mathcal{S}_V(f + f_c) df \right) \\ &= \frac{1}{4} \left(\int_{-\infty}^{+\infty} \mathcal{S}_V(\bar{f}) d\bar{f} + \int_{-\infty}^{+\infty} \mathcal{S}_V(\tilde{f}) d\tilde{f} \right) \\ &= \frac{\mathcal{P}_V}{4} + \frac{\mathcal{P}_V}{4} = \frac{\mathcal{P}_V}{2}.\end{aligned}$$

Ισχύς Σήματος AM (2/2)

- Έστω ότι η DC τιμή του $m(t)$ είναι μηδενική, δηλαδή:

$$R_m^{\text{DC}} \triangleq \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T m(t) dt = 0.$$

- Τότε:

$$\begin{aligned} \mathcal{P}_x &= \frac{1}{2} \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T |V(t)|^2 dt \\ &= \frac{1}{2} \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T (A_c^2 + 2A_c m(t) + m^2(t)) dt \\ &= \frac{A_c^2}{2} \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T dt + \underbrace{A_c R_m^{\text{DC}}}_{=0} + \frac{1}{2} \underbrace{\lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T m^2(t) dt}_{\triangleq \mathcal{P}_m \text{ (ισχύς του } m(t))} \\ &= \frac{A_c^2}{2} + \frac{\mathcal{P}_m}{2}. \end{aligned}$$

Συντελεστής Αποδοτικότητας Ισχύος AM

- Έστω το ακόλουθο σήμα πληροφορίας:

$$m(t) = \alpha \cos(2\pi f_m t) \Rightarrow \mathcal{P}_m = \frac{\alpha^2}{2}.$$

- Η ισχύ του διαμορφωμένου κατά AM σήματος $x(t)$:

$$\mathcal{P}_x = \frac{A_c^2}{2} + \frac{\alpha^2}{4}.$$

- Ο συντελεστής αποδοτικότητας ισχύος της διαμόρφωσης AM ορίζεται ως:

$$\eta \triangleq \frac{\mathcal{P}_m}{\mathcal{P}_V} = \frac{\mathcal{P}_m}{A_c^2 + \mathcal{P}_m}.$$

- Για το συγκεκριμένο παράδειγμα: $\eta = \frac{\frac{\alpha^2}{2}}{A_c^2 + \frac{\alpha^2}{2}} = \frac{\frac{\alpha^2}{A_c^2}}{2 + \frac{\alpha^2}{A_c^2}} = \frac{\mu^2}{2 + \mu^2}.$

Αρνητικά της Διαμόρφωσης AM

- Για το συντελεστή η ισχύει: $\eta \leq 0.33$ για $\mu \leq 1$ (αποφυγή παραμόρφωσης). Δηλαδή, τουλάχιστον τα $2/3$ της ισχύος του $x(t)$ αφορούν την ισχύ του $c(t)$ (μη αποδοτική διαχείριση της ισχύος).
- Το εύρος ζώνης του $x(t)$ είναι διπλάσιο από αυτό του $m(t)$ (μη αποδοτική διαχείριση φάσματος).
- Η διαμόρφωση AM είναι επιρρεπής σε παρεμβολές κι αλλοιώσεις από το περιβάλλον διάδοσης.

Τέλος μαθήματος

🎯 Ερωτήσεις?

1 Επικοινωνίες και Διαμόρφωση Κύματος

2 Διαμόρφωση Πλάτους (AM)

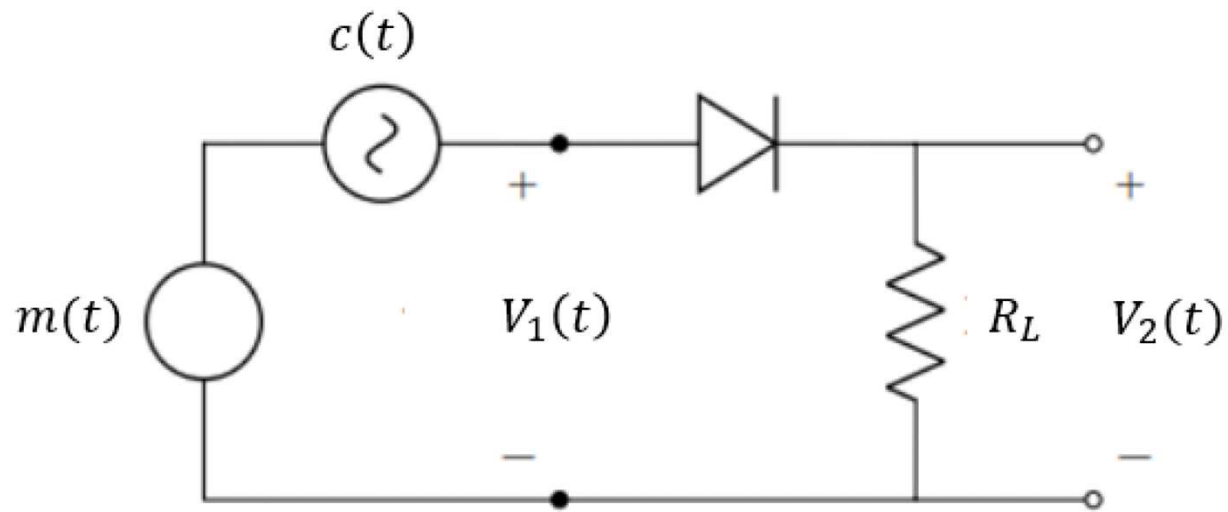
- Συμβατικό AM
- Διαμορφωτής και Αποδιαμορφωτής AM
- Η Παραλλαγή DSB-AM-SC
- Η Παραλλαγή SSB-AM
- Η Παραλλαγή VSB-AM

Διαμορφωτής AM

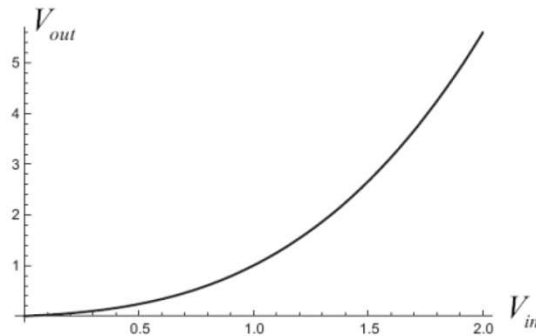
- Για τη διαμόρφωση κατά πλάτος ενός σήματος πληροφορίας $m(t)$ είναι αναγκαίος ο πολλαπλασιασμός του με το συνημίτονο $\cos(2\pi f_c t)$ του φέροντος $c(t)$.
- Πρόκειται για μη γραμμική διαδικασία, η οποία απαιτεί τη χρήση ενός μη γραμμικού στοιχείου (π.χ. διόδου) για να υλοποιηθεί.
- Ακολουθεί το διάγραμμα ενός διαμορφωτή διόδου AM.

Διαμορφωτής Διόδου AM (1/3)

Διαμορφωτής Διόδου AM (2/3)

- Η τάση εισόδου του κυκλώματος: $V_1(t) = m(t) + A_c \cos(2\pi f_c t)$.
- Η τάση εξόδου του:

$$\begin{aligned} V_2(t) &= d_1 V_1(t) + d_2 V_1^2(t) + \dots \\ &= 2d_2 A_c \cos(2\pi f_c t) \left(\frac{d_1}{2d_2} + m(t) \right) + d_1 m(t) + d_2 m^2(t) \\ &\quad + \frac{d_2 A_c^2}{2} (1 + \cos(4\pi f_c t)) + \dots \end{aligned}$$

Διαμορφωτής Διόδου AM (3/3)

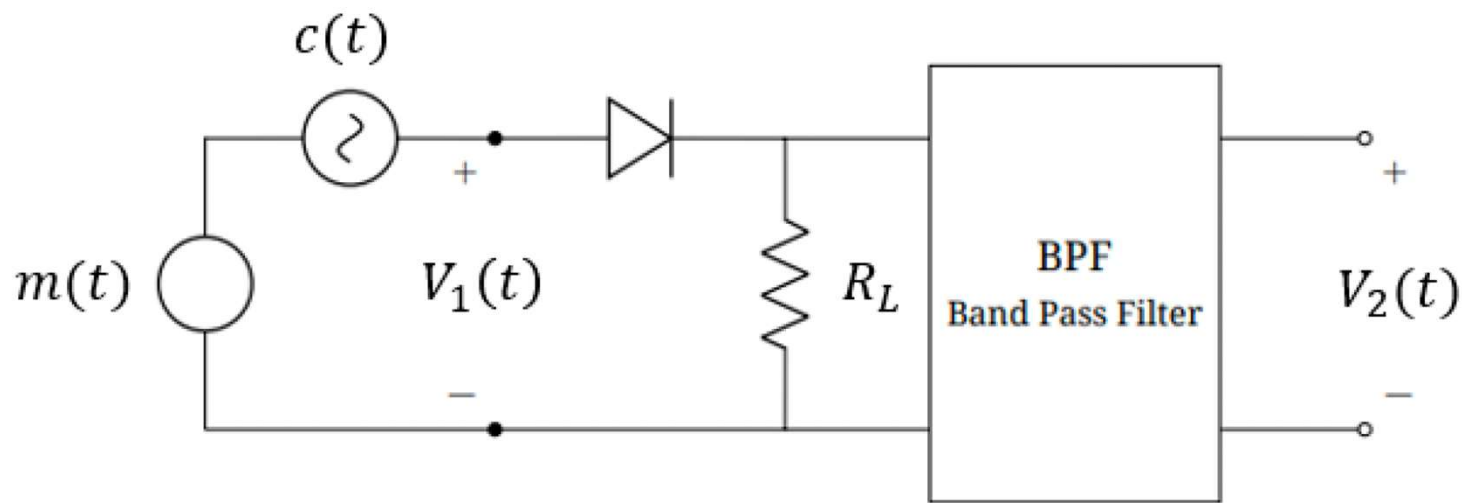
- Στο άθροισμα στην έκφραση του $V_2(t)$ υπάρχει ο παρακάτω όρος που προσομοιάζει ένα διαμορφωμένο κατά AM σήμα:

$$2d_2A_c \cos(2\pi f_c t) \left(\frac{d_1}{2d_2} + m(t) \right).$$

- Για να απομονωθεί ο όρος αυτός από το $V_2(t)$ χρησιμοποιείται ένα ζωνοπερατό φίλτρο με κεντρική συχνότητα f_c και εύρος ζώνης $2W$.

Ολοκληρωμένος Διαμορφωτής Διόδου AM

Αποφυγή Παραμόρφωσης Φάσματος

- Για τον διαμορφωτή διόδου AM δεν αρκεί η συνθήκη $f_c > W$ για να αποφευχθεί η παραμόρφωση.
- Για να δύναται να απομακρυνθεί ο όρος $d_2 m^2(t)$ από το $V_2(t)$ χρειάζεται να ισχύει ($f_c > 3W$).
- Το εύρος ζώνης του $m^2(t)$ είναι διπλάσιο από του $m(t)$:

$$\mathcal{F}\{m(t)m(t)\} = M(f) * M(f).$$

Προφανώς, η συνέλιξη “προσθέτει” φασματικό περιεχόμενο, δηλαδή η συνάρτηση $M(f) * M(f)$ έχει εύρος ζώνης $W + W = 2W$.

- Επομένως, για να αποφευχθεί η παραμόρφωση χρειάζεται να ισχύει για τη συχνότητα του φέροντος:
 $f_c - W > 2W \Rightarrow f_c > 3W$.

Τεχνικές Αποδιαμόρφωσης AM

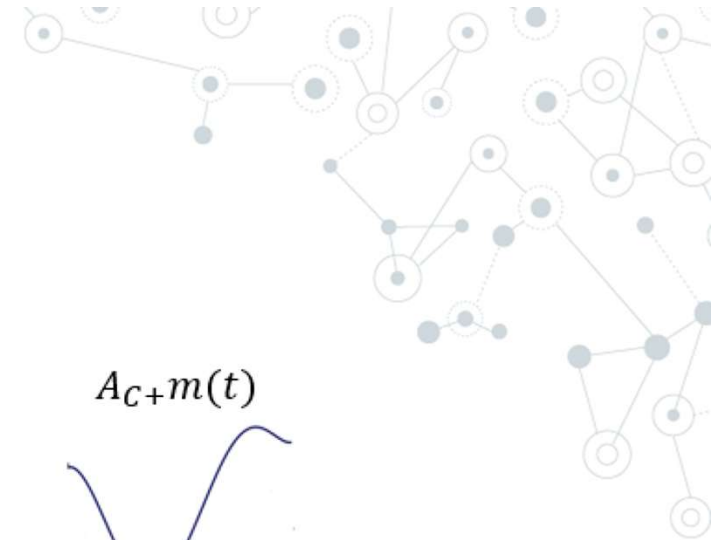
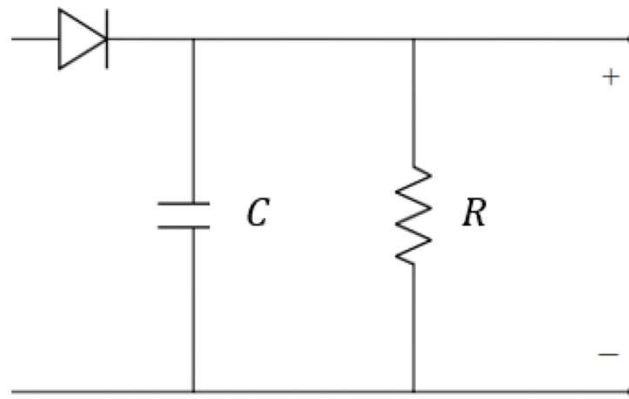
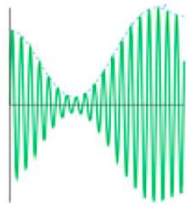
Υπάρχουν δύο κατηγορίες τεχνικών αποδιαμόρφωσης AM:

- *Σύμφωνη*: απαιτείται συγχρονισμός του δέκτη με τη φάση του φέροντος, χρειάζονται ακριβά ηλεκτρονικά στοιχεία και κύκλωμα PLL. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αποδιαμόρφωση οποιουδήποτε σήματος AM.
- *Ασύμφωνη*: δεν απαιτείται γνώση της φάσης στο δέκτη, κατ'επέκταση πρόκειται για φθηνή υλοποίηση. Όμως, δύναται να χρησιμοποιηθεί μόνο για αποδιαμόρφωση σημάτων AM με συνολικό φέρον (TC: Total Carrier).

Ασύμφωνος Αποδιαμορφωτής AM (1/4)

$$x(t) = [A_c + m(t)]\cos(2\pi f_c t)$$

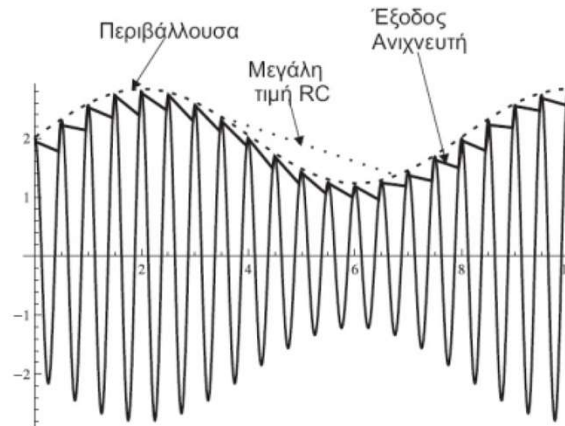
- Επιτυγχάνεται με τον ανιχνευτή περιβάλλουσας (envelope detector).

Ασύμφωνος Αποδιαμορφωτής AM (2/4)

- Κατά την άνοδο της τάσης $V_{in}(t) \equiv x(t)$ σε μια θετική ημιπερίοδο, η θετικά πολωμένη δίοδος άγει κι ο πυκνωτής φορτίζεται έως τη μέγιστη τιμή του.
- Όταν η τάση του $V_{in}(t)$ αρχίζει να λαμβάνει τιμές κάτω από τη μέγιστη τιμή, η δίοδος πολώνεται ανάστροφα και παύει να άγει. Αυτό συμβαίνει διότι η τάση στα άκρα του είναι μεγαλύτερη από τη τάση εισόδου.
- Τότε, ο πυκνωτής εκφορτίζεται με αργό ρυθμό μέσω της αντίστασης R σύμφωνα με τη σταθερά χρόνου $\tau = RC$:
$$V_{out}(t) = Ve^{-\frac{t}{\tau}} \cong V(1 - \frac{t}{\tau}).$$

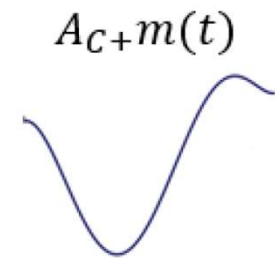
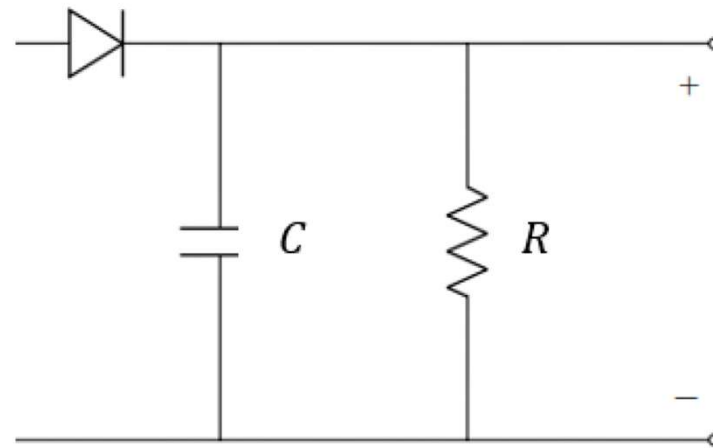
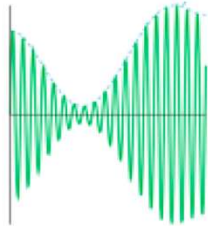
Ασύμφωνος Αποδιαμορφωτής AM (3/4)

- Η εκφόρτιση του πυκνωτή μεταξύ των θετικών κορυφών του $V_{in}(t) \equiv x(t)$ προκαλεί κυματισμό του $V_{out}(t)$ σε συχνότητα f_c .
- Μεγάλες τιμές του τ μπορούν να οδηγήσουν σε αναξιόπιστη ανίχνευση, ο πυκνωτής αδυνατεί να παρακαλουθήσει το $V(t)$.
- Θα πρέπει, γενικά, να ισχύει: $W < \frac{1}{\tau} \ll f_c$.

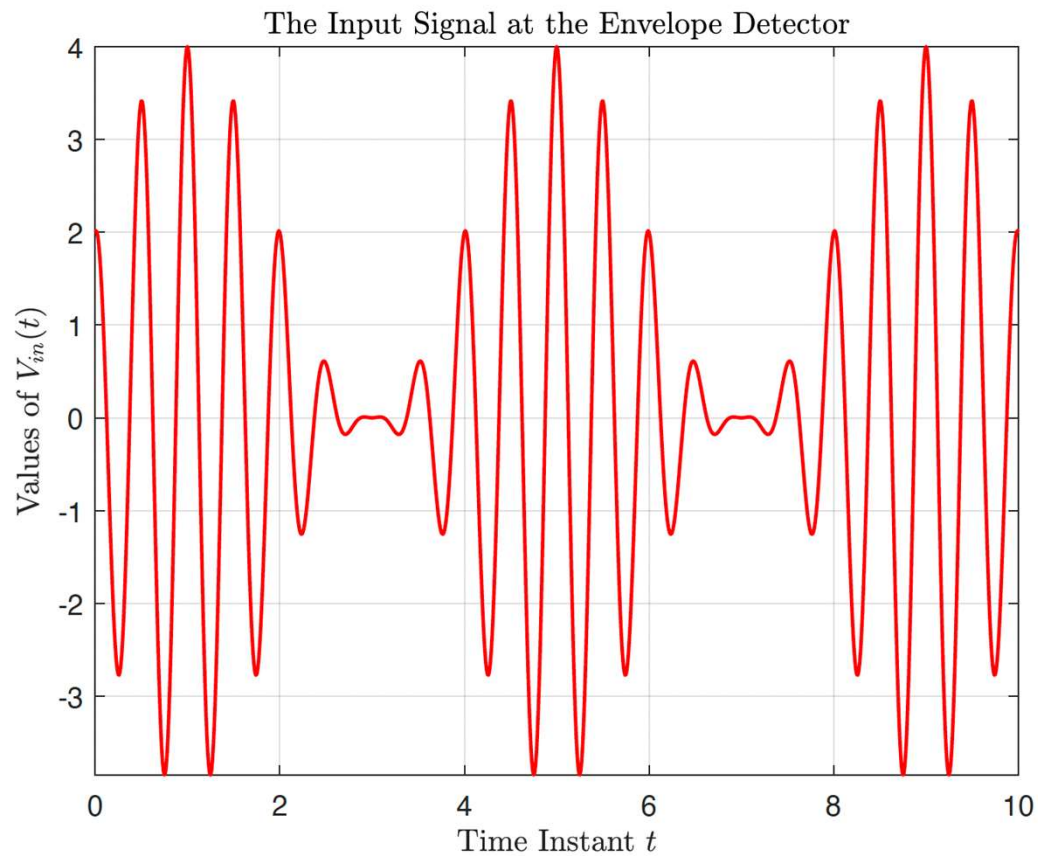
Ασύμφωνος Αποδιαμορφωτής AM (4/4)

$$x(t) = [A_c + m(t)]\cos(2\pi f_c t)$$

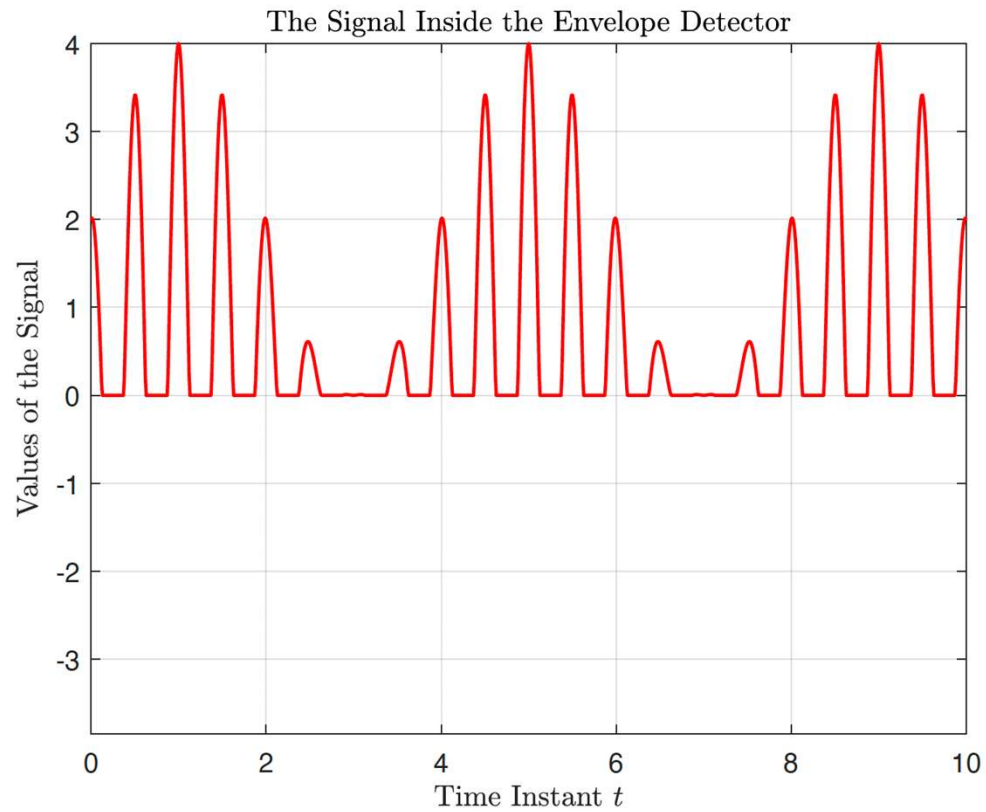

- Ο DC όρος A_c μπορεί να απομακρυνθεί από το $V_{out}(t)$ με τη χρήση ενός πυκνωτή ή ενός υπερβατικού φίλτρου.

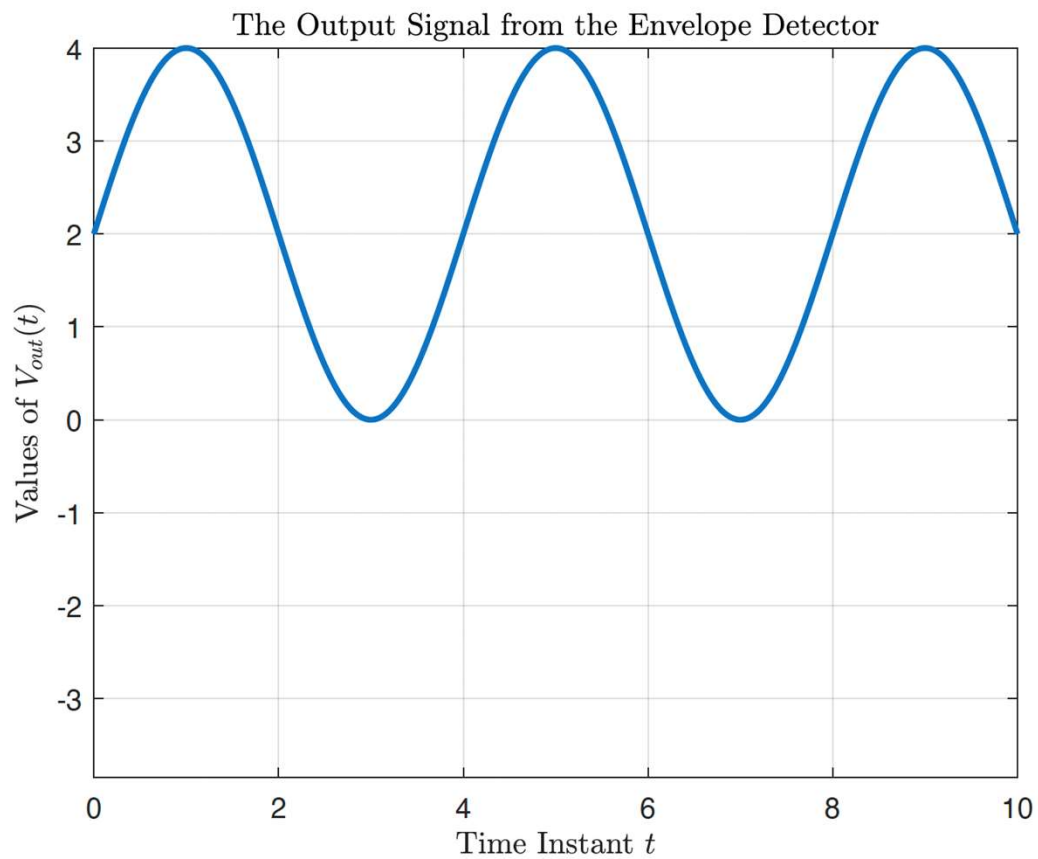
Παράδειγμα Σήματος Εισόδου $V_{in}(t) \equiv x(t)$

Το Σήμα Εσωτερικά του Ανιχνευτή

Το Σήμα Εξόδου $V_{out}(t)$

Η Απομάκρυνση του Όρου A_c μέσω Πυκνωτή

- Ο όρος αυτός έχει συνεισφορά μόνο στη μηδενική συχνότητα του φάσματος.
- Ένας σταθερός όρος έχει άπειρη περίοδο, άρα και μηδενική συχνότητα: $f = \frac{1}{\infty} = 0$ ($\mathcal{F}\{A_c\} = A_c\delta(f)$).
- Αν C η χωρητικότητα ενός πυκνωτή, ισχύει για τη χωρητική αντίστασή (reactance) του: $|X| = \frac{1}{2\pi fC}$. Τότε, για $f \rightarrow 0$ προκύπτει ότι $|X| \rightarrow \infty$. Δηλαδή, ο πυκνωτής, λόγω άπειρης αντίστασης, συμπεριφέρεται ως ανοιχτό κύκλωμα (OC: Open Circuit), απομακρύνοντας τον όρο A_c .
- Ισοδύναμα, από τη σχέση που συνδέει το ρεύμα που διατρέχει έναν πυκνωτή και την τάση στα άκρα του: $i(t) = C \frac{dv(t)}{dt}$, προκύπτει ότι $i(t) = 0$ όταν το $v(t)$ είναι σταθερό στο χρόνο.

Σύμφωνη Αποδιαμόρφωση AM

- Επιτυγχάνεται με πολλαπλασιασμό του ληφθέντος σήματος με φέρον ίδιας φάσης, δηλαδή δημιουργείται το σήμα:
 $y(t) = x(t) \cos(2\pi f_c t)$.
- Όμως, η φάση του διαμορφωμένου σήματος μπορεί να επηρεαστεί από διάφορα στοιχεία στη διαδρομή του κύματος.
- Όταν η αναγνώριση αυτής της φάσης είναι τέλεια (χωρίς βλάβη της γενικότητας έστω ίση με μηδέν):

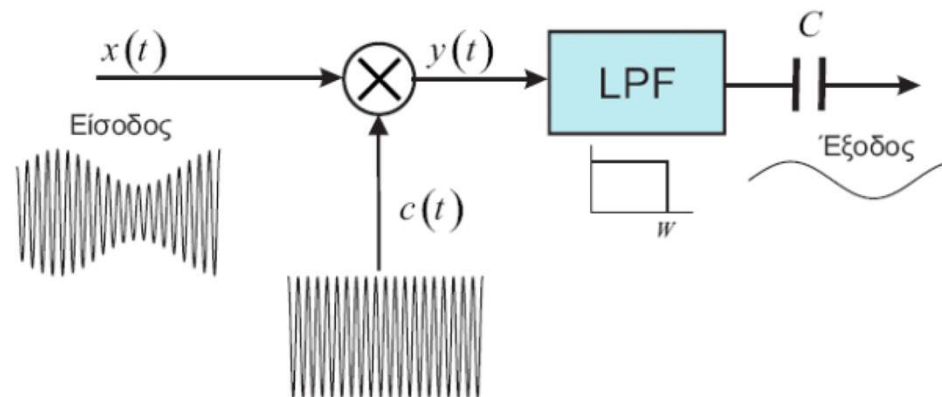
$$\begin{aligned} y(t) &= ((A_c + m(t)) \cos(2\pi f_c t)) \cos(2\pi f_c t) \\ &= \frac{1}{2} (A_c + m(t)) + \frac{1}{2} (A_c + m(t)) \cos(4\pi f_c t). \end{aligned}$$

- Σε περίπτωση λανθασμένης αναγνώρισης φάσης:

$$\begin{aligned} y(t) &= ((A_c + m(t)) \cos(2\pi f_c t + \phi_c)) \cos(2\pi f_c t + \phi) \\ &= \frac{\cos(\Delta\phi)}{2} (A_c + m(t)) + \frac{\cos(4\pi f_c t + \phi + \phi_c)}{2} (A_c + m(t)). \end{aligned}$$

Σύμφωνη Αποδιαμόρφωση AM

- Στην έξοδο του πολλαπλασιαστή (μίκτη):
$$y(t) = 0.5 (A_c + m(t)) + 0.5 (A_c + m(t)) \cos(4\pi f_c t).$$
- Το χαμηλοπερατό φίλτρο απομονώνει τη συνιστώσα:
$$0.5 (A_c + m(t)).$$
- Ο πυκνωτής εξαλείφει τον όρο $0.5A_c$ κι απομένει στην έξοδο του αποδιαμορφωτή το $0.5m(t)$.

Σύμφωνη Αποδιαμόρφωση AM

- Δεν εμφανίζει φαινόμενα υπερδιαμόρφωσης, οπότε δεν εξαρτάται από το δείκτη μ . Δεν εμφανίζεται το πρόβλημα του αργού πυκνωτή.
- Υποβαθμίζει του σήμα πληροφορίας αν δεν υπολογιστεί σωστά η φάση του φέροντος, στην περίπτωση αυτή η έξοδος του αποδιαμορφωτή είναι: $0.5m(t) \cos(\Delta\phi)$.
- Είναι πολυπλοκότερος στην υλοποίηση από τον ασύμφωνο αποδιαμορφωτή.

Double Side Band AM with Suppressed Carrier

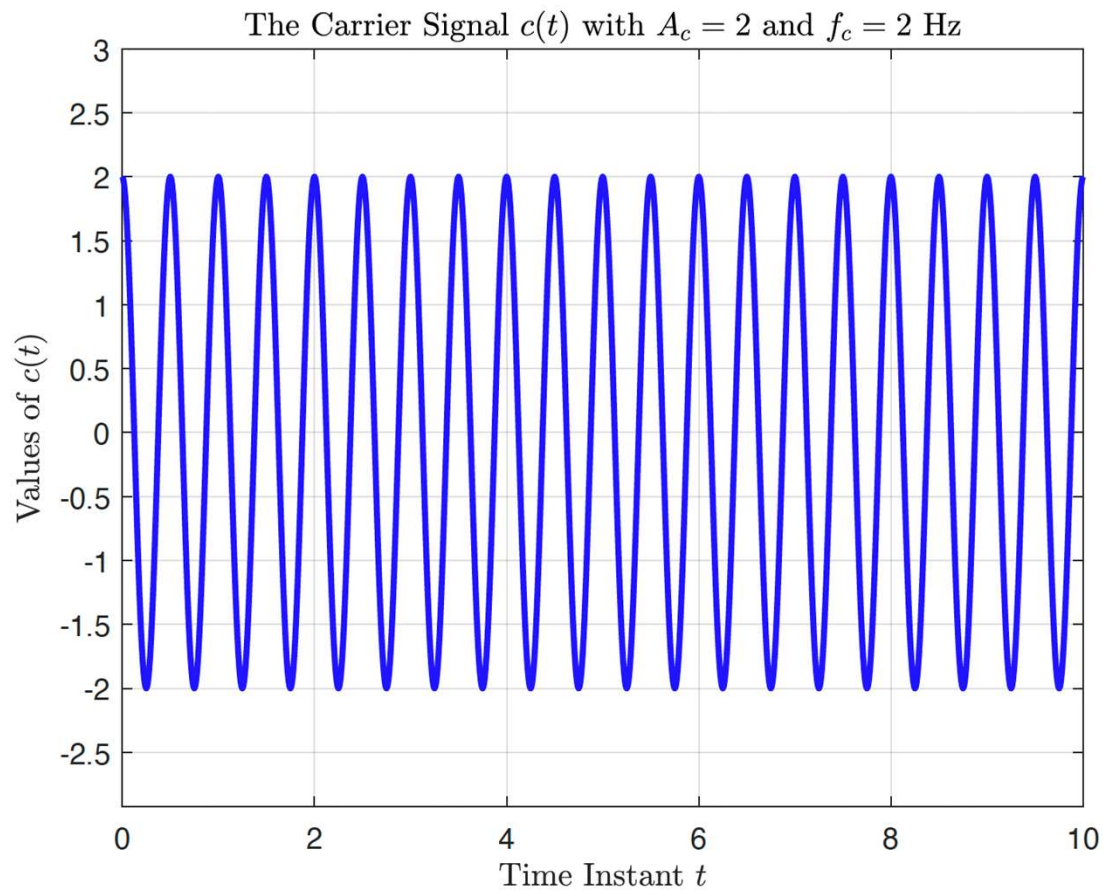
- Στο συμβατικό AM το $x(t) = (A_c + m(t)) \cos(2\pi f_c t)$ (το φέρον συνεισφέρει $\frac{A_c^2}{2}$ στην ισχύ). Προφανώς, ο όρος $A_c \cos(2\pi f_c t)$ δεν περιέχει πληροφορία κι η αφαίρεσή του θα συνδράμει στην αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας της διαμόρφωσης.
- Στην περίπτωση που:

$$x(t) = A_c m(t) \cos(2\pi f_c t)$$

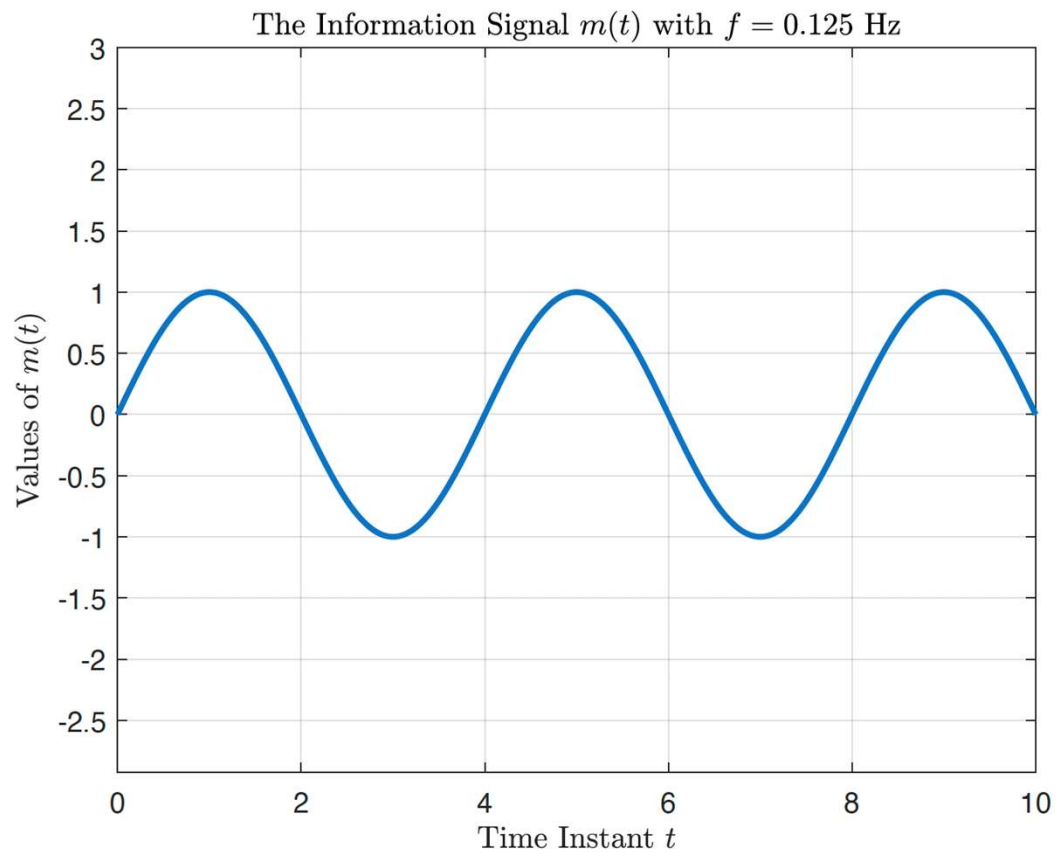
προκύπτει ότι $(g(t) \triangleq V(t)e^{j\theta(t)} = x_I(t) + jx_Q(t) = A_c m(t))$:

- $x_I(t) = A_c m(t)$ και $x_Q(t) = 0$.
  - $V(t) = |A_c m(t)|$ και $\theta(t) = 0$.
- Πρόκειται για τη διαμόρφωση AM διπλής πλευρικής ζώνης με κατηργημένο φέρον (DSB-AM-SC) (από το συμβατικό AM έχει αφαιρεθεί ο όρος $A_c \cos(2\pi f_c t)$).

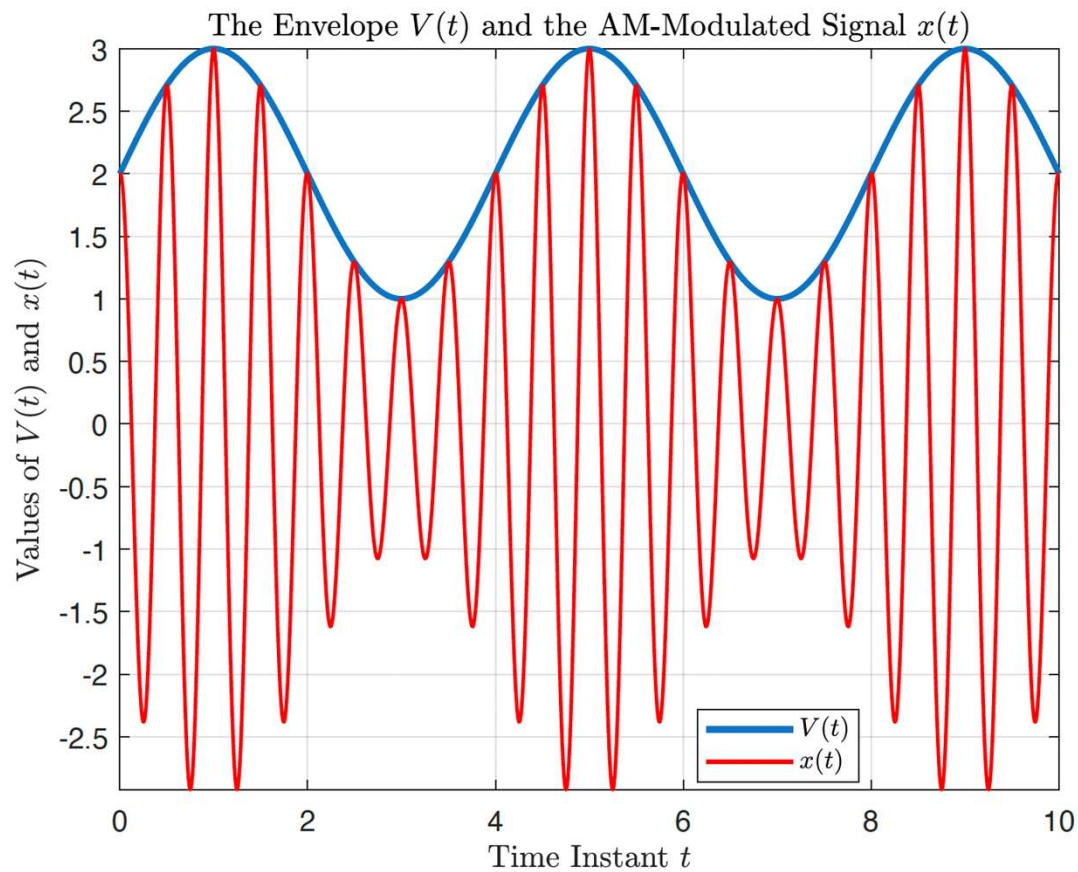
Το Φέρον $c(t) = 2 \cos(4\pi t)$

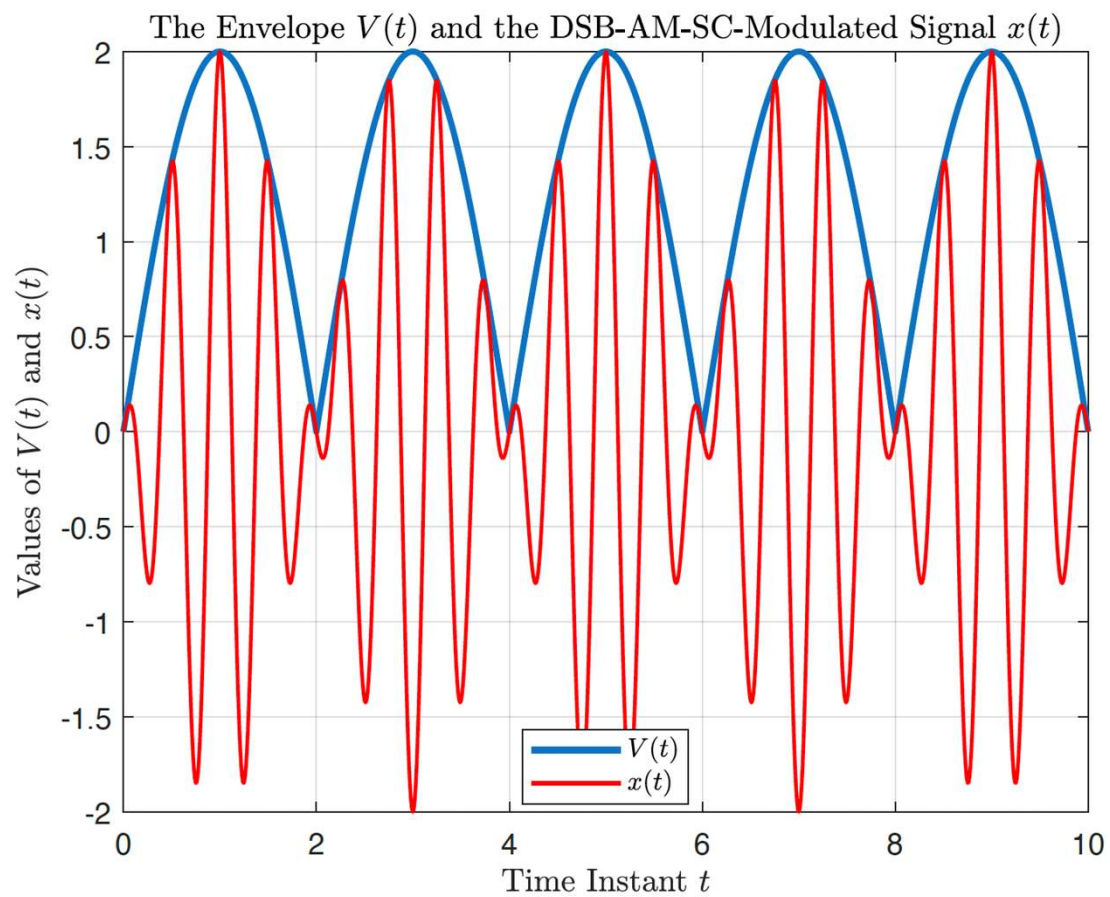
Το Σήμα Πληροφορίας $m(t) = \cos(0.25\pi t)$

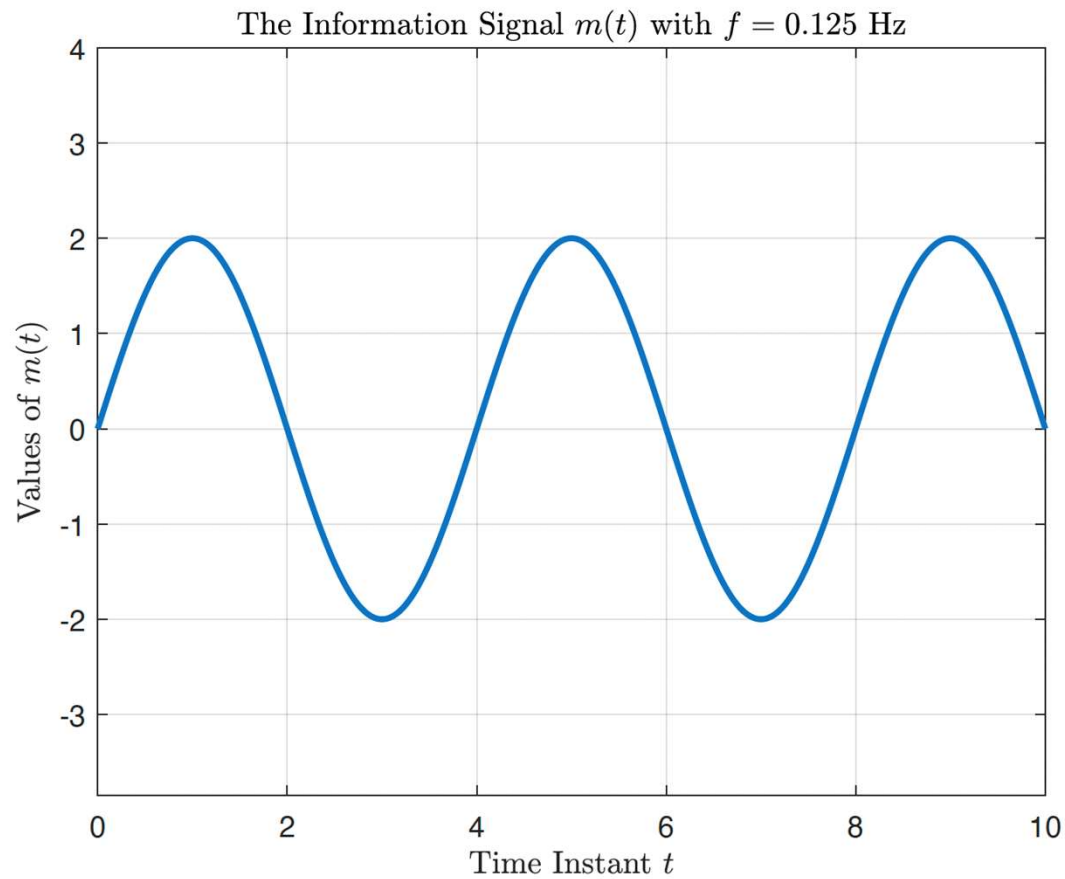
Υποδιαμόρφωση AM ($\mu = 0.5$)

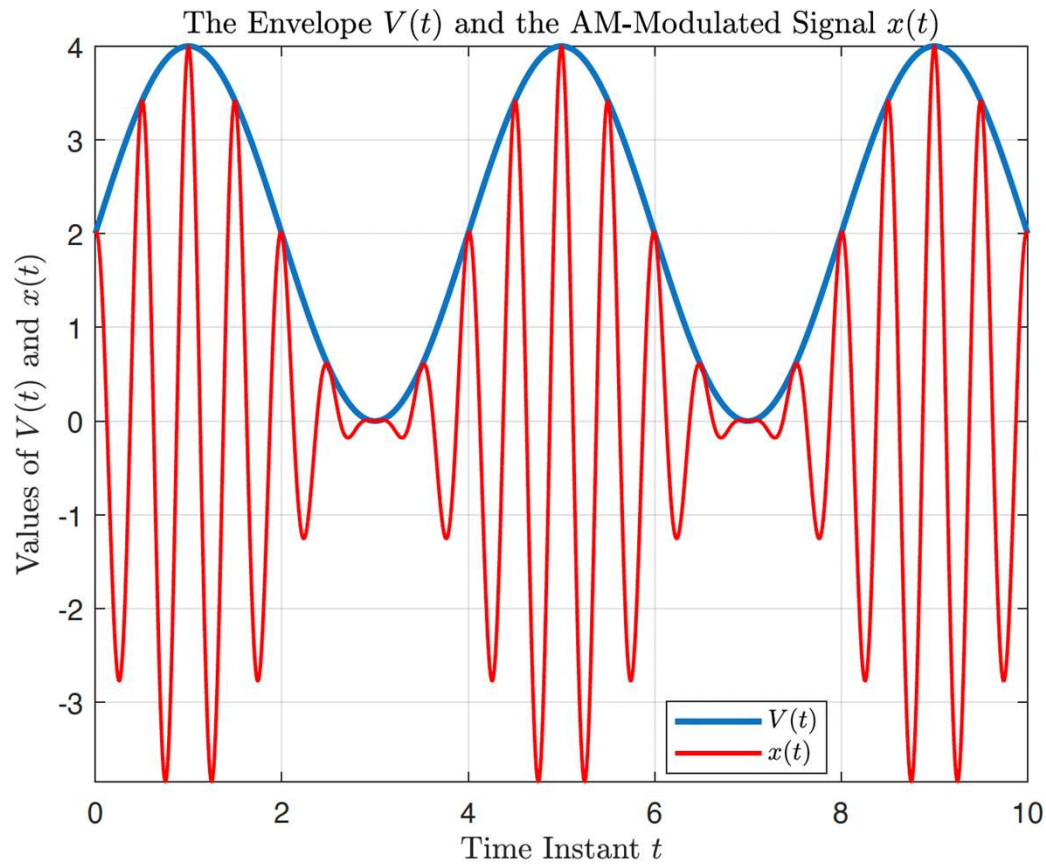
Διαμόρφωση DSB-AM-SC

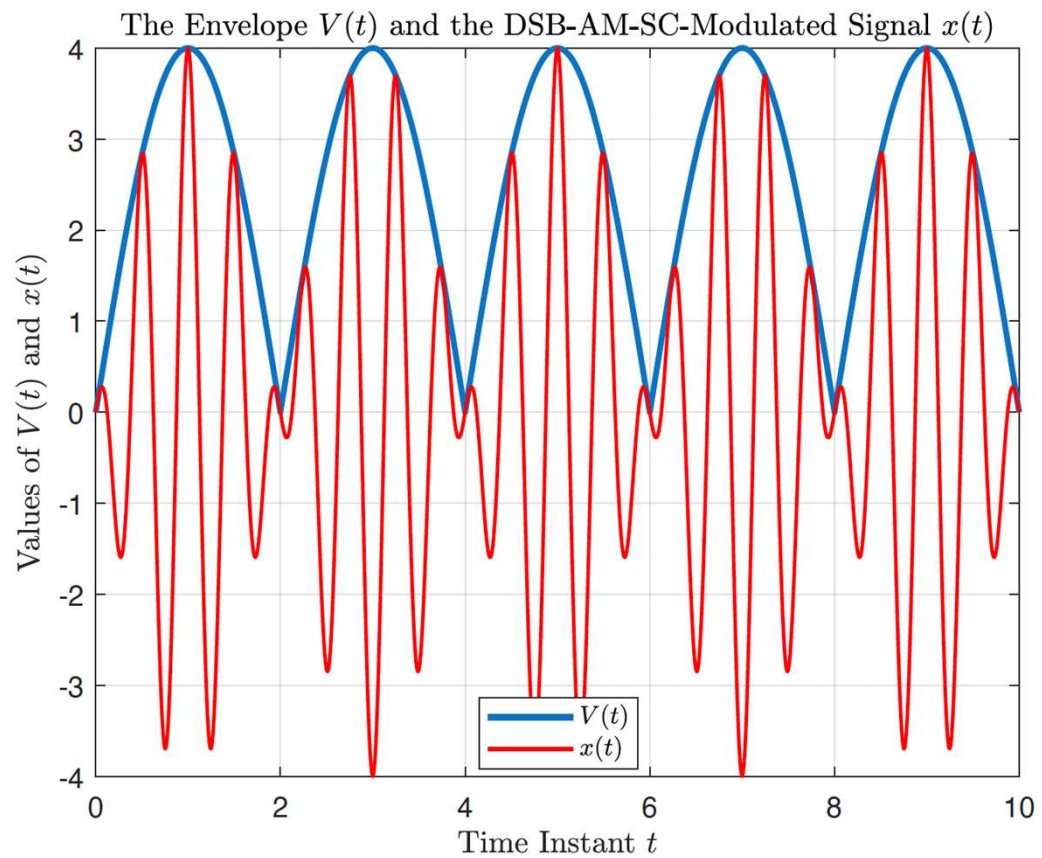
Το Σήμα Πληροφορίας $m(t) = 2 \cos(0.25\pi t)$

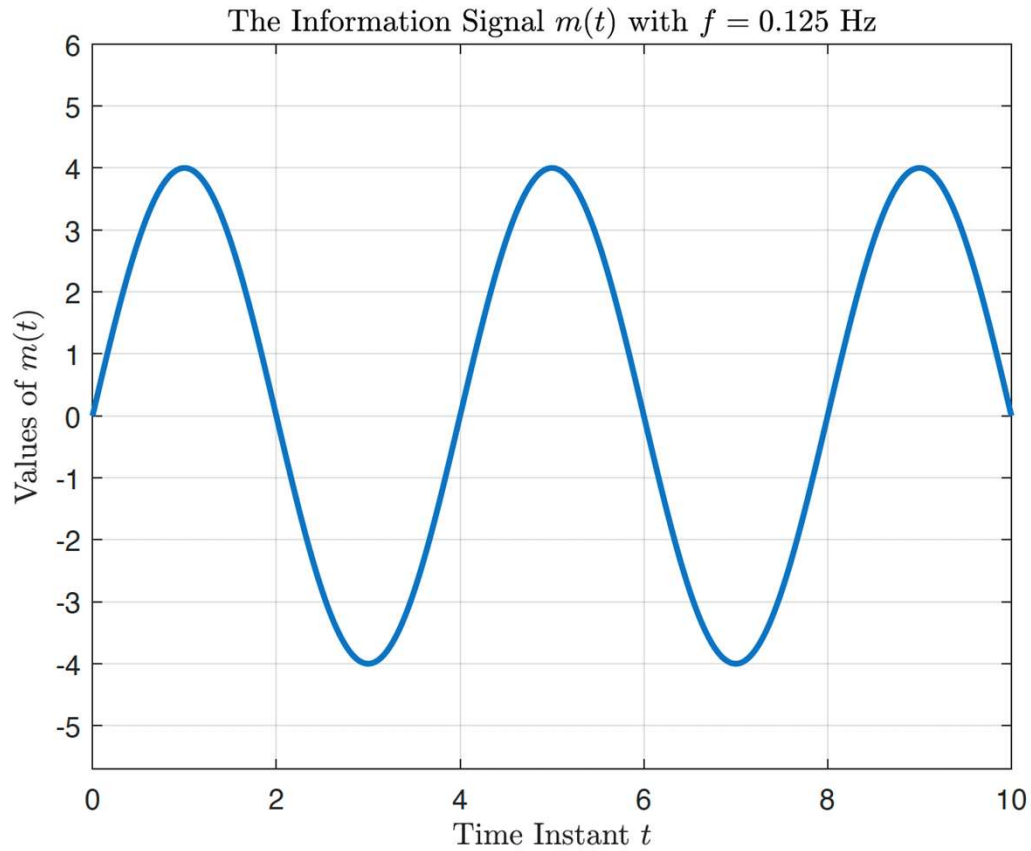
Τέλεια Διαμόρφωση AM ($\mu = 1$)

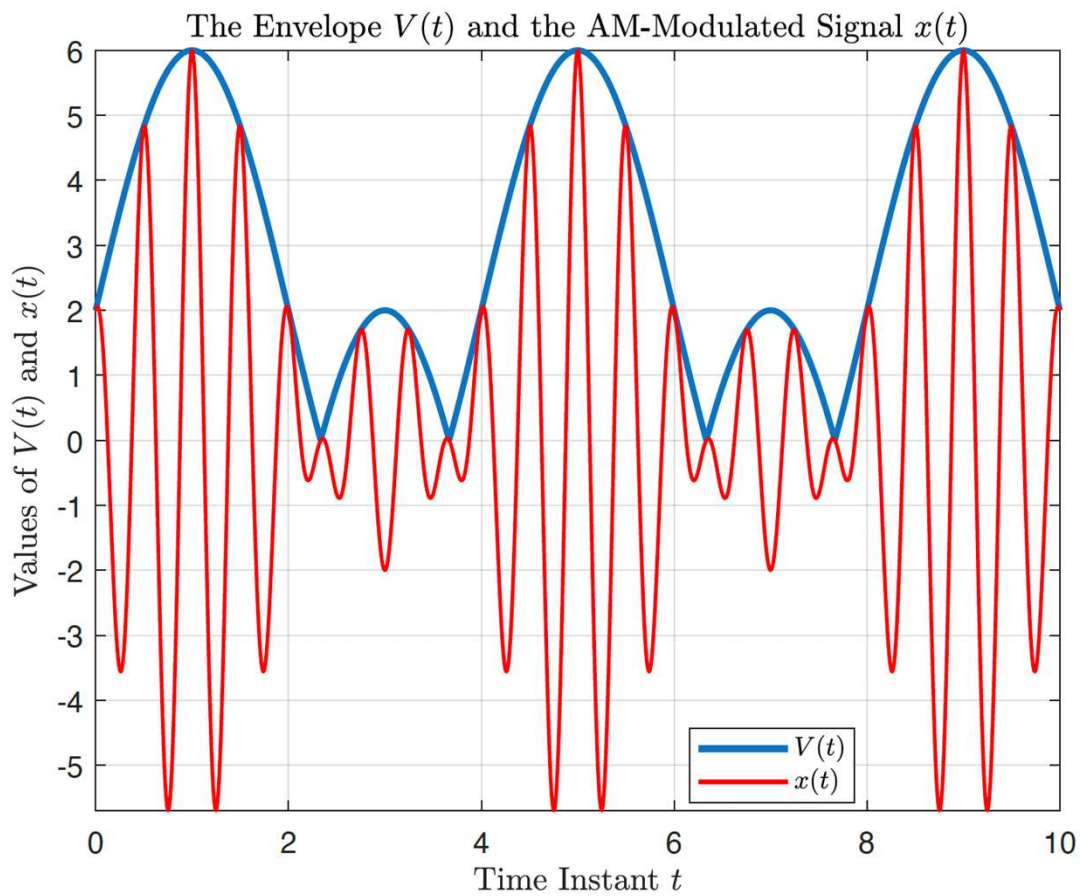
Διαμόρφωση DSB-AM-SC

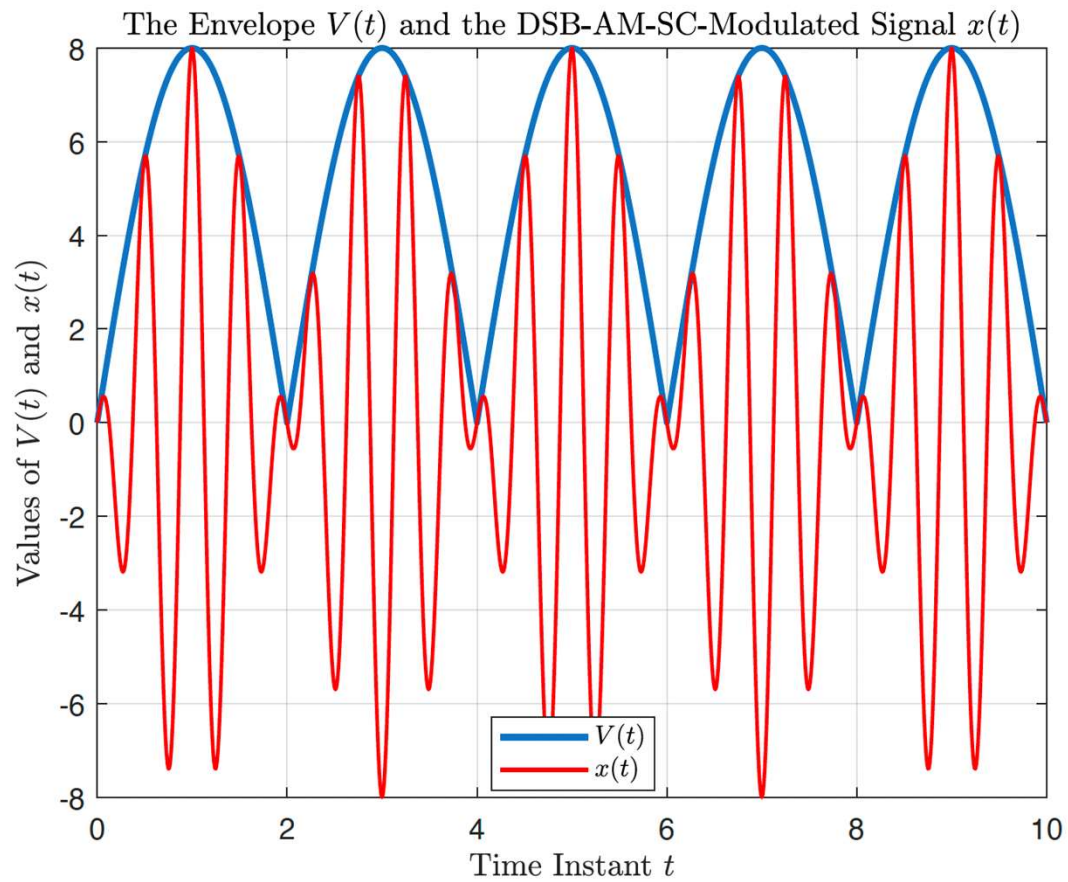
Το Σήμα Πληροφορίας $m(t) = 4 \cos(0.25\pi t)$

Υπερδιαμόρφωση AM ($\mu = 2$)

Διαμόρφωση DSB-AM-SC

Φάσμα και Ισχύς Σήματος DSB-AM-SC

- Ο μετασχηματισμός Fourier του διαμορφωμένου κατά DSB-AM-SC σήματος $x(t)$:

$$\begin{aligned} X(f) &= \mathcal{F}\{A_c m(t) \cos(2\pi f_c t)\} = \frac{A_c}{2} M(f) * (\delta(f - f_c) + \delta(f + f_c)) \\ &= \frac{A_c}{2} (M(f - f_c) + M(f + f_c)). \end{aligned}$$

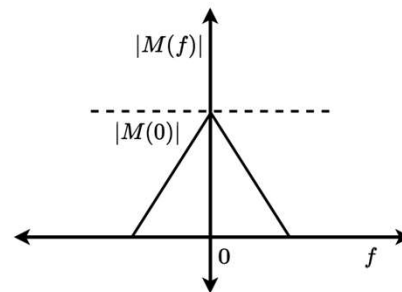
- Η ισχύς του $x(t)$:

$$\begin{aligned} \mathcal{P}_x &= \frac{1}{2} \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T |V(t)|^2 dt = \frac{1}{2} \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T A_c^2 m^2(t) dt \\ &= \frac{A_c^2}{2} \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{1}{2T} \int_{-T}^T m^2(t) dt = \frac{A_c^2}{2} \mathcal{P}_m. \end{aligned}$$

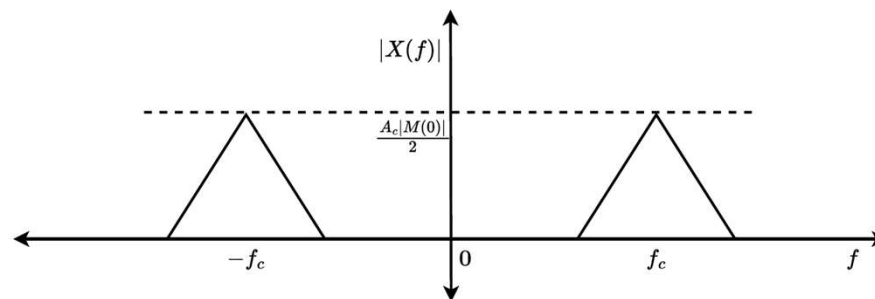
- Για το συντελεστή απόδοσης ισχύος ισχύει $\eta = 1$.

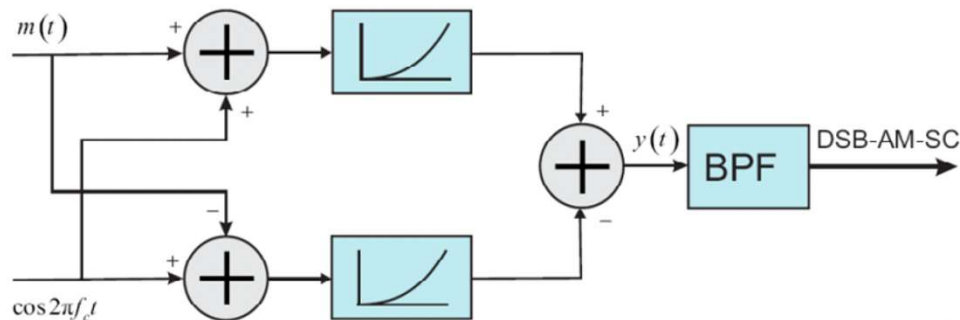
Γραφική Αναπαράσταση Φάσματος DSB-AM-SC

↓ DSB-AM-SC

Διαμορφωτής DSB-AM-SC

- Ο συνηθέστερος διαμορφωτής DSB-AM-SC είναι ο ισοσταθμισμένος διαμορφωτής (*balanced modulator*).
- Οι διατάξεις με την τετραγωνική γραφική παράσταση υποδηλώνουν διόδους με χαρακτηριστικές εισόδου-εξόδου:
 $V_{out}(t) = d_1 V_{in}(t) + d_2 V_{in}^2(t)$.
- Τα μη γραμμικά στοιχεία πρέπει να έχουν κοινή χαρακτηριστική εισόδου-εξόδου.

$$\begin{aligned}
 y(t) &= d_1[m(t) + \cos 2\pi f_c t] + d_2[m(t) + \cos 2\pi f_c t]^2 \\
 &\quad - d_1[-m(t) + \cos 2\pi f_c t] - d_2[-m(t) + \cos 2\pi f_c t]^2 \\
 &= 2d_1 m(t) + 4d_2 m(t) \cos 2\pi f_c t.
 \end{aligned}$$

Αποδιαμόρφωση DSB-AM-SC

- Δεν αρκεί η χρήση ασύμφωνης αποδιαμόρφωσης αφού $V(t) = |A_c m(t)|$. Για να αρκούσε θα έπρεπε $m(t) \geq 0 \forall t$, το οποίο σπάνια συμβαίνει στα σήματα πληροφορίας στα συστήματα επικοινωνιών.
- Απαιτείται κύκλωμα σύμφωνης αποδιαμόρφωσης παρόμοιο με αυτό για το συμβατικό AM.

Single Side Band AM

- Το εύρος ζώνης ενός διαμορφωμένου κατά DSB-AM-SC σήματος είναι διπλάσιο από το εύρος ζώνης πληροφορίας.
- Αποσκοπώντας στη βελτίωση της φασματικής απόδοσης της διαμόρφωσης, η διαμόρφωση AM απλής πλευρικής ζώνης (*SSB-AM*) χρησιμοποιεί μόνο μία από τις δύο πλευρικές ζώνες στο διαμορφωμένο σήμα.

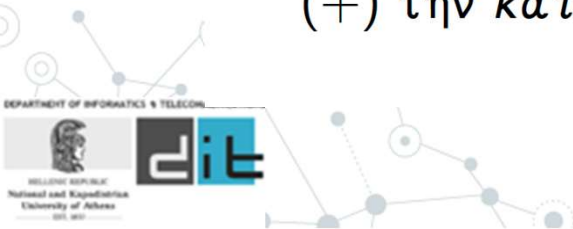
Single Side Band AM

- Ένα διαμορφωμένο κατά SSB-AM σήμα πληροφορίας $m(t)$ ($\hat{m}(t) = \mathcal{H}\{m(t)\}$) εκφράζεται ως:

$$x(t) = A_c m(t) \cos(2\pi f_c t) \mp A_c \hat{m}(t) \sin(2\pi f_c t),$$

από όπου προκύπτει ότι:

- $x_I(t) = A_c m(t)$ και $x_Q(t) = \pm A_c \hat{m}(t)$.
- $V(t) = A_c \sqrt{m^2(t) + \hat{m}^2(t)}$ και $\theta(t) = \tan^{-1} \left(\pm \frac{\hat{m}(t)}{m(t)} \right)$.
- Στο $x(t)$ το $(-)$ αφορά την άνω πλευρική ζώνη (*USSB-AM*) και το $(+)$ την κάτω πλευρική ζώνη (*LSSB-AM*).

Μετασχηματισμός Hilbert κι Ολίσθηση Φάσης

- Ο μετασχηματισμός Hilbert με $h(t) \triangleq \frac{1}{\pi t}$ ορίζεται ως:

$$\hat{m}(t) = \mathcal{H}\{m(t)\} = m(t) * h(t).$$

- Έχει την ιδιότητα να ολισθαίνει κατά $-\pi/2$ τις θετικές συχνότητες του σήματος $m(t)$ και κατά $+\pi/2$ τις αρνητικές του συχνότητες.
- Για το μετασχηματισμό Fourier του $\hat{m}(t)$ ισχύει:

$$\mathcal{F}\{\hat{m}(t)\} = (-j)\text{sgn}(f)\mathcal{F}\{m(t)\}, \quad \text{sgn}(f) = \begin{cases} 1, & f > 0 \\ -1, & f < 0 \\ 0, & f = 0 \end{cases}.$$

Φάσμα και Ισχύς Σημάτων USSB-AM και LSSB-AM

- Ο μετασχηματισμός Fourier του διαμορφωμένου κατά USSB-AM σήματος $x(t)$:

$$X(f) = \mathcal{F}\{A_c m(t) \cos(2\pi f_c t)\} - \mathcal{F}\{A_c \hat{m}(t) \sin(2\pi f_c t)\}.$$

- Αποδεικνύεται ότι:

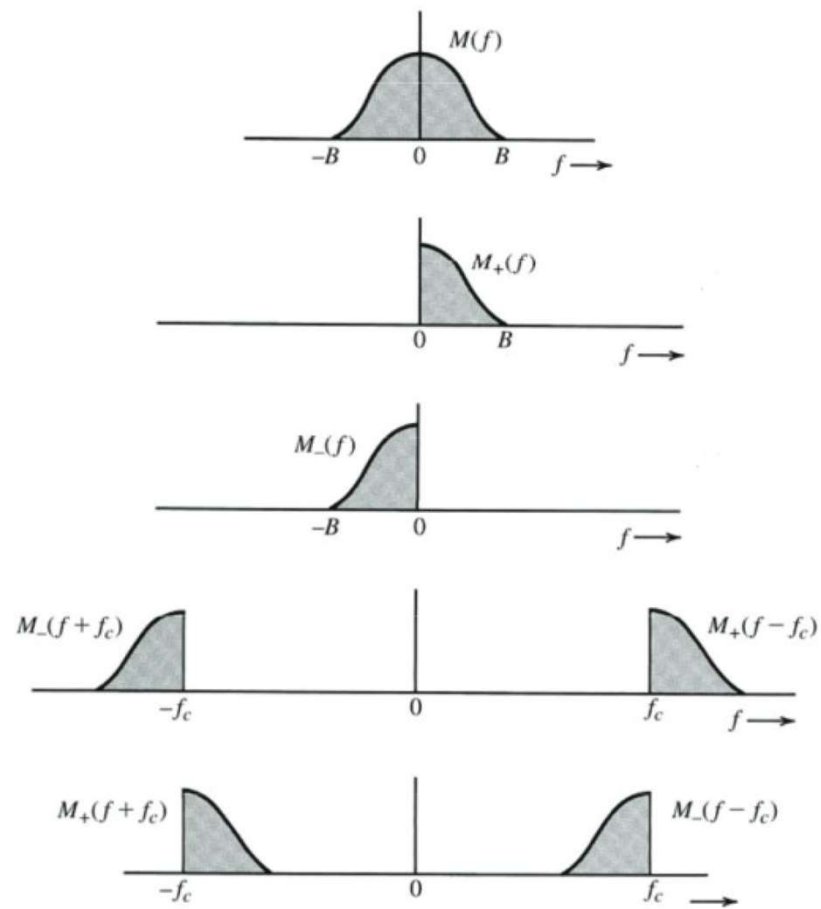
$$X(f) = A_c \begin{cases} M(f - f_c), & f > f_c \\ 0, & f < f_c \end{cases} + A_c \begin{cases} 0, & f > -f_c \\ M(f + f_c), & f < -f_c \end{cases}.$$

- Η ισχύς του $x(t)$ είναι: $\mathcal{P}_x = A_c^2 \mathcal{P}_m$.
- Ομοίως για διαμόρφωση LSSB-AM:

$$X(f) = A_c \begin{cases} 0, & f > f_c \\ M(f - f_c), & f < f_c \end{cases} + A_c \begin{cases} M(f + f_c), & f > -f_c \\ 0, & f < -f_c \end{cases}.$$

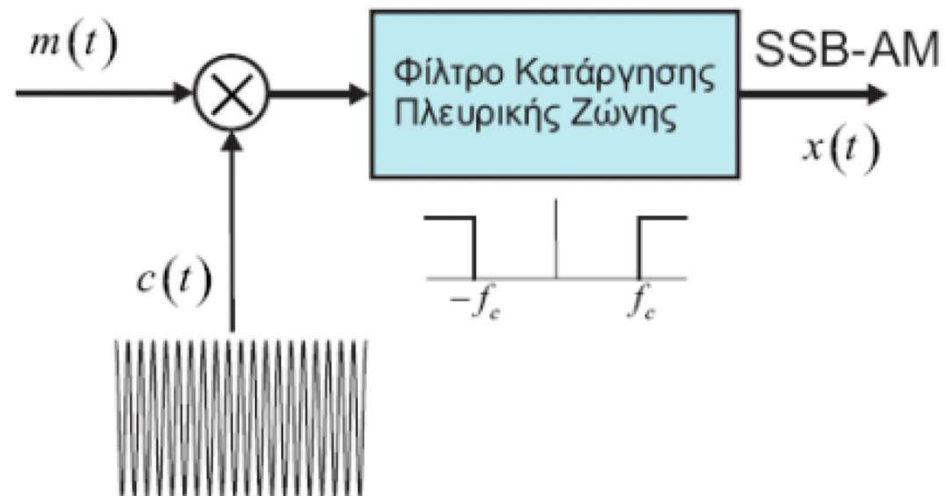
Οι Διαμορφώσεις USSB-AM και LSSB-AM Γραφικά

Διαμορφωτές SSB-AM

- Η διαμόρφωση SSB-AM επιτυγχάνεται με δύο τρόπους:
  - Με το διαμορφωτή επιλεκτικών φίλτρων.
  - Με το διαμορφωτή ολίσθησης φάσης.

Διαμορφωτής SSB-AM Επιλεκτικών Φίλτρων

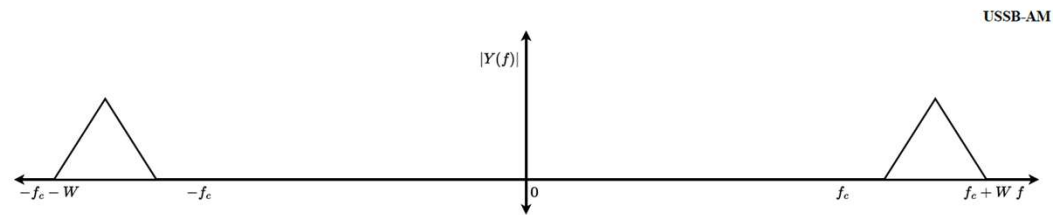
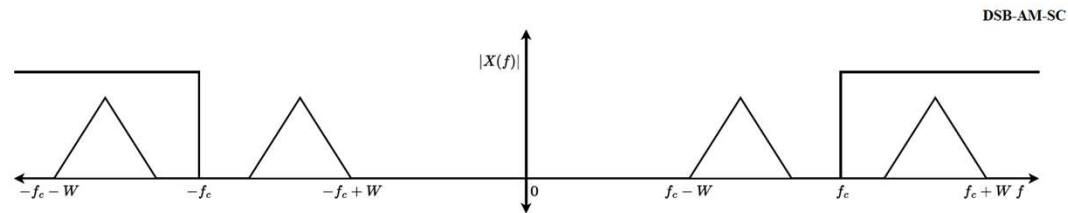
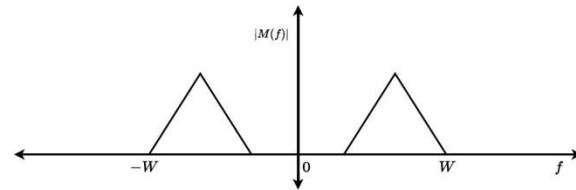
- Το διαμορφωμένο κατά DSB-AM-SC σήμα περνά από κατάλληλο φίλτρο κατάργησης της άνω ή κάτω πλευρικής ζώνης.
- Ιδιαίτερα χαμηλό κόστος, κατάλληλο για επικοινωνία σημάτων με ελάχιστο φασματικό περιεχόμενο σε πολύ χαμηλές συχνότητες.

Βασικό Μειονέκτημα

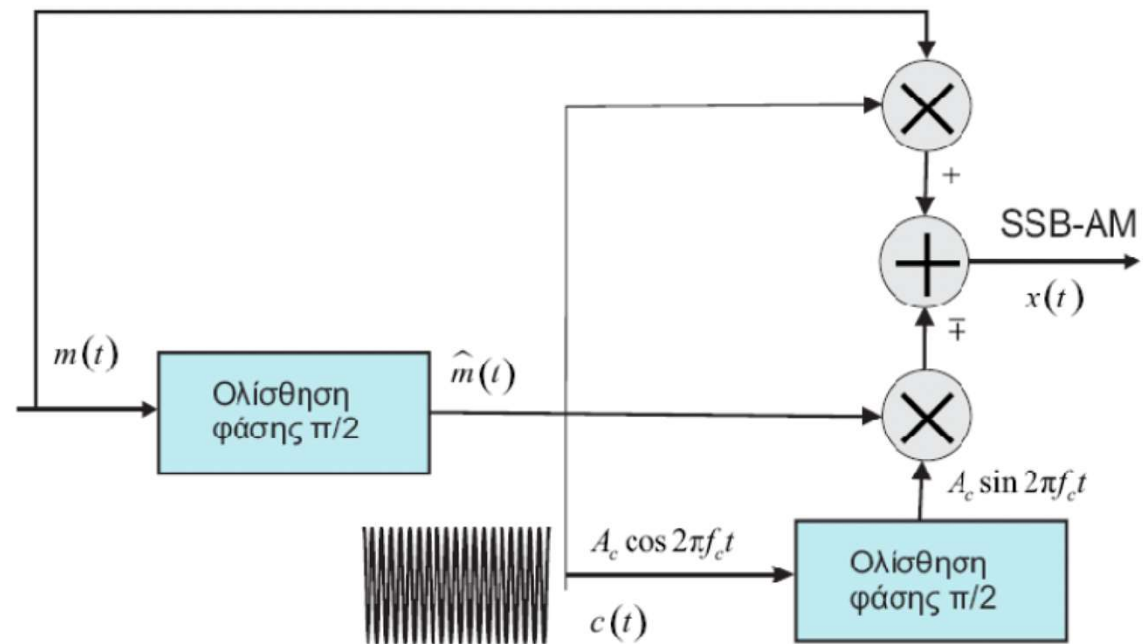
- Εάν το σήμα περιέχει πληροφορία στις χαμηλές συχνότητες, απαιτούνται πολύ απότομα φίλτρα για την αποκοπή της ανεπιθύμητης πλευρικής ζώνης.
- Τα πρακτικά φίλτρα, με μη ιδανική συμπεριφορά, ενδέχεται να αποκόψουν τμήμα της πληροφορίας.

Η Αποκοπή της Κάτω Πλευρικής Ζώνης Γραφικά

Διαμορφωτής SSB-AM Ολίσθησης Φάσης (1/2)

$$x(t) = A_c m(t) \cos 2\pi f_c t \mp A_c \hat{m}(t) \sin 2\pi f_c t$$

Διαμορφωτής SSB-AM Ολίσθησης Φάσης (1/2)

- **Άνω κλάδος:** Το σήμα $m(t)$ διαμορφώνεται κατά DSB-AM-SC χωρίς ολίσθηση φάσης:

$$x_1(t) = A_c m(t) \cos(2\pi f_c t).$$

- **Κάτω κλάδος:** Ολισθαίνεται η φάση του $m(t)$ και του $c(t)$ κατά $\pi/2$ στο πεδίο της συχνότητας (μετασχηματισμός Hilbert στο πεδίο του χρόνου). Έπειτα, το μετατοπισμένο σήμα διαμορφώνεται κατά DSB-AM-SC:

$$x_2(t) = A_c \hat{m}(t) \underbrace{\sin(2\pi f_c t)}_{=\mathcal{H}\{\cos(2\pi f_c t)\}}.$$

- Τέλος, προστίθενται τα $x_1(t)$ και $x_2(t)$ για τη δημιουργία σήματος LSSB-AM ή αφαιρούνται για τη δημιουργία σήματος USSB-AM.

Αποδιαμόρφωση SSB-AM

- Σύμφωνα με αποδιαμόρφωση με τέλεια εκτίμηση φάσης (έστω μηδενική φάση):

$$\begin{aligned}y(t) &= x(t) \cos(2\pi f_c t) \\&= (A_c m(t) \cos(2\pi f_c t) \mp A_c \hat{m}(t) \sin(2\pi f_c t)) \cos(2\pi f_c t) \\&= A_c m(t) \cos^2(2\pi f_c t) \mp A_c \hat{m}(t) \sin(2\pi f_c t) \cos(2\pi f_c t) \\&= \frac{1}{2} A_c m(t) + \frac{1}{2} A_c (m(t) \cos(4\pi f_c t) \mp \hat{m}(t) \sin(4\pi f_c t)).\end{aligned}$$

- Με τη χρήση κατάλληλου χαμηλοπερατού φίλτρου απομακρύνονται τα σήματα με συχνότητα $2f_c$.

Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα του SSB-AM

- Φασματικά αποδοτικό: το διαμορφωμένο σήμα $x(t)$ έχει εύρος ζώνης τόσο όσο και το σήμα πληροφορίας $m(t)$.
- Ικανοποιητική απόδοση ισχύος: η ισχύς του διαμορφωμένου σήματος είναι $\mathcal{P}_x = A_c^2 \mathcal{P}_m$.
- Απαιτείται σύμφωνη αποδιαμόρφωση (σύστημα PLL), γεγονός που αυξάνει αρκετά το κόστος του δέκτη (απαγορευτικό κόστος για εφαρμογές ραδιοφωνίας).
- Χρήση σε: αναλογική τηλεφωνία, στρατιωτικές επικοινωνίες, επικοινωνίες μεταξύ πλοίων, επικοινωνίες ραδιοερασιτεχνών.

Τέλος μαθήματος

🎯 Ερωτήσεις?

